LAISVE
Semi-Weekly
102-02 Liberty Ave.
Ozone Park, N. Y., 11417
Tel. MIchigan 1-6887

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y., under the Act of March 3, 1879.

LAISVĖ

THE LITHUANIAN SEMI-WEEKLY

LAISVĖ—LIBERTY
Dukartsavaitinis
Dalyje Queens apskrities (N. Y.) $10.00
Kanadoje $10.00
Kitur užsienyje $12.00
Jungtinėse Valstijose $9.00
Pavienio egzemplioriaus kaina 10 centų

PRICE 10c

No. 13 ★ ★ ★ ★ ★ ★ Antrad., vasario (Feb.) 15, 1966 Ozone Park, N. Y., 11417 ★ ★ ★ ★ ★ ★ METAI 55-ieji

KRISLAI

Užgesino taikos viltį!
Mūsų ekonominiai sunkumai
Geras paraginimas
Kur buvo mūsu mokslininkai?
Apgavingi skaičiai
Pagerbtas poetas
"Dievų miško" autoriaus gimtadienis

— Rašo **A. Bimba** —

Didelės daugumos blaivesnių komentatorių nuomone, šiomis dienomis Honolulu mieste įvykusi konferencija tarp mūsų prezidento ir Saigono militaristų visiškai užgesino greitos taikos viltį. Tokios nuomonės e s a n č i o s ir Afrikos-Azijos valstybės. Savo nutarimais ir pasisakymais Honolulu konferencija žada tiktai blogo.

Kolumnistas Drew Middleton sako, kad tokios pat nuomonės yra ir Jungtinių Tautų diplomatų dauguma. Jie, girdi, sako: "Šitie susitarimai sukonsoliduos Jungtinių Valstijų - Pietų Vietnamo sąjungą ir prailgins ir išplės karą."

O tai reiškia, kad ir kova už taiką turės plėstis ir aštrėsi. Mūsų Amerikos šauniosios moterys vėl davė puikų pavyzdį, praėjusį trečiadienį kovingai demonstruodamos p r i e š karą Washingtone prie Baltųjų Rūmų. Turės būti daugiau ir dar didesnių demonstracijų.

—:—

Beje, kolumnistas Middleton pastebi ir tai, kad Honolulu konferencijos nutarimai paverčia niekais p r e z i d e n t o Johnsono kartojamus pažadus, kad mes neturime tikslo karui pasibaigus Pietu Vietname laikyti savo militarines jėgas. Girdi, mūsų militarinės jėgos ten turės pasilikti ir saugoti Amerikos **ekonominius** reikalus.

—:—

"Laisvės" šėrininkų suvažiavime buvo smarkiai pabrėžti laikraščio išleidimo ekonominiai sunkumai. Kol kas laikomės. Vajus davė gražių rezultatų. Puikios pagalbos suplaukė su pasveikinimais suvažiavimui.

Deja, gausėjančios mirtys ir tolimesnis visko brangimas be pasigailėjimo kerta normaliąsias laikraščio pajamas.

Į visa tai atsižvelgus, suvažiavimas nutarė šiemet būsimajame vajuje siekti dešimties tūkstančių dolerių fnndo.

Įdomu: šiemet "Laisvei" 55 metai. Reikia tikėtis, kad daugelis laisviečių šiemet paskirs savo laikraščiui paramos po vieną dolerį už kiekvienerius išgyventus metus.

—:—

Man patinka Lietuvių Literatūros Draugijos I-osios apskrities Chicagoje įvykusios konferencijos priimta rezoliucija. Tai gražus paraginimas nariams ir kuopoms smarkiau įsitraukti į savo organizacijos stiprinimo ir kėlimo pastangas.

Čikagiečių balsas turėtų plačiai nuskambėti visoje organizacijoje.

—:—

Sunku besuprasti, kur buvo m ū s ų Amerikos mokslininkai su savo įrengimais, kai tarybinis erdvėlaivis "Luna 9" nusileido Mėnulyje. Žiūrėkite, kaip g r e i t a i Anglijos mokslininkai iš Jordell Bank observatorijos pradėjo gauti iš "Luna-9" s i g n a l u s (nors ir netobulus) ir pasauliui perdavinėti. Gi mūsų mokslininkai gražiai sau miegojo!

—:—

Kvaili, apgavingi apskaičiavimai į pasaulį plinta iš Saigono. Štai vėliausia misterija. Girdi, už kiekvieną amerikietį bei pietinį vietnamietį nudėtą

(Tąsa 5-me pusl.)

Kritikavo valdžią už pasportų varžymą

New Yorkas. — Vasario 9 dieną "The New York Times" redakciniame kritikavo Jungtinių Valstijų vyriausybę už pasportų varžymą.

Kaip žinia, Valstybės departamentas panaikino į užsienį važiavimo pasportą Yale universiteto profesoriaus S. Lyndo ir dar šešiems kitiems asmenims, kurie, norėdami daugiau tiesos sužinoti, buvo nuvykę į Šiaurės Vietnamą.

JAV vyriausybė baudžia tuos žmones pasiremdama 1918 istatymu, kuris, pagal "Timeso" pareiškimą, jau seniai turėjo būti atšauktas.

Valdžios argumentas, kad būk asmuo be Valstybės departamento leidimo išvykęs gali kištis į Jungtinių Valstijų užsienio reikalus, neišlaiko kritikos, sako "Times".

Demokratinėje santvarkoje piliečiai turi teisę, kaip namie, taip ir užsienyje pareikšti savo nuomonę apie savo šalies užsienio politiką. "Times" rašo, kad Valstybės departamento toks elgesys yra prieš liaudies laisvę ir prieš laisvę JAV žmonėms keliauti.

Buvo studentų konferencija

Vilnius. — Penkias dienas truko Vilniaus Valstybinio V. Kapsuko vardo universiteto studentų mokslinė konferencija. Joje taip pat dalyvavo ir pranešimus skaitė svečiai iš kitų respubliku aukštųjų mokyklų.

Konferencijoje perskaityta daugiau kaip 300 pranešimų matematikos, fizikos, chemijos, biologijos, geologijos, geografijos, medicinos, filologijos, istorijos, ekonomikos bei teisės mokslu klausimais.

Geriausi studentų moksliniai darbai atrinkti Vilniaus universiteto ir Kauno politechnikos instituto studentų mokslinių darbų apžiūroms, taip pat visos Tarybų Sąjungos studentų darbu konkursui ir Pabaltijo aukštųjų mokvklų studentų mokslinei konferencijai.

DAR $4,800,000,000 KARUI VIETNAME

Washingtonas. — Jungtinių Valstijų Senato komitetas apsiginklavimo reikalais vienbalsiai paskyrė keturis bilijonus ir aštuonis šimtus milijonų dolerių karo vedimui Vietname.

Londonas. — Anglijos, Tarybų Sąjungos ir Jungtinių Valstijų astronomai per dvi savaites bendrai tyrinės krintančias žvaigždes.

Yra manoma, kad krintančios žvaigždės erdvėje sudaro tam tikrų jaučiamų jėgų.

Mussolinio smegenys

Roma. — Mussolinio našlė reikalauja, kad Jungtinės Valstijos atiduotų jai dalį Mussolinio smegenų.

1945 metais Italijos partizanai Mussolinį sušaudė. Sako, kad JAV armijos daktaras W. Overholser išėmė dali smegenų ir parsivežė į St. Elizabeth ligoninę i Washingtoną.

Našlė Mussolinio palaikus pasiėmė ir palaidojo San Cassiano jų giminės kapinėse.

Apkaltino karo priešininką

New Yorkas. — Vasario 10 dieną, po dviejų dienų teismo, teisėjas H. R. Tyler apkaltino Davidą J. Milleri už sudeginimą draftavimo kortos. Bausmei skirti nustatė kovo 15 dieną. Bausmė gali būti 5 metai kalėjimo ir $10,000.

D. Milleris 1965 m. spalio 15 dieną, protesto prieš karą Vietname, sudegino draftavimo kortą.

Millerio advokatas ir American Civil Liberties Union pareiškė, kad bus apeliuojama į aukštesnį teismą.

RAKETOMIS NUŠOVĖ JAV BOMBONEŠĮ

Saigonas. —Šiaurės Vietnamo raketos "nuo žemės į orą" nušovė Jungtinių Valstijų karo laivyno bomboneši "A-4 Skyhawk".

Tatai įvvko 80 mylių atstoje nuo Hanojaus. Tas rodo kad Šiaurės Vietnamas jau daugiau turi raketų šaudymui į lėktuvus.

GENEROLAMS NEPATIKO

Washingtonas. — Karininko Donaldo Duncano pareiškimai, kad JAV specialėse armijos jėgose moko vartoti žiaurumą ir prie vartą prieš priešo civilinius žmones, nepatiko generolams W. P Yarborough ir J. Stilwell, kurie buvo tų jėgų komandieriais.

TSRS RAGINA VEIKTI

Ženeva. —S. Carapkinas, Tarybų Sąjungos delegacijos pirmininkas, Septyniolikos valstybių nusiginklavimo konferencijoje, ragino veikti sulaikymui branduolinių ginklų plėtimosi. Jį parėmė Rumunijos delegatas.

Jungtinės Tautos, N. Y.— Atstovai iš įvairių šalių mano, kad įvykusi JAV ir Pietų Vietnamo valdininkų konferencija Havajuose pakenkė taikos reikalams Vietname.

Vietnamo karo veteranas išstojo prieš JAV karą

Washingtonas. — Jungtinių Valstijų armijos seržantas Donaldas Duncan, 34 metų amžiaus, kuris armijoje tarnavo 10 metų ir 18 mėnesių buvo Vietname, griežtai smerkia JAV karą Pietryčių Azijoje.

Duncan yra katalikas, komunistams nepritaria. Jo patėvis yra vengras ir Duncan po 1958 metų vengrų sukilimo prieš tarybinę santvarka įstojo į JAV militarines jėgas.

Duncan tarnavo specialėse JAV jėgose (Army Special Forces), kur tarnaujantieji yra lavinami veikti priešo užnugaryje. Juos perrengia į civilinius drabužius ir permeta į užfrontę diversijoms. Juos moko papirkinėti svetimos šalies žmones ir patraukti savo pusėn, arba teroro pagalba priversti tai daryti.

Duncan pateikė straipsnį Romos katalių žurnalui "The Ramparts", išeinančiam Menlo Park, Calif., kuriame rašo, kad JAV kaltina Šiaurės Vietnamo respubliką, būk ji siunčia savo jėgas į Pietų Vietnamą. Jis sako, kad JAV armijos specialės jėgos siuntė karininkus ir kareivius į Laosą ir Šiaurės Vietnamą diversijų tikslu.

Jis sako, kad JAV specialiose jėgose jie buvo mokomi kankinti ir žudyti Pietų Vietnamo belaisvius liaudiečius (partizanus).

Seržantas Donald Duncan garbingai buvo paliuosuotas iš JAV armijos. Jis tarnaudamas per 10 metų nei kaarto nebuvo prasikaltęs prieš militarinę tvarką.

Pekinas. — Kinijos valdžia sako, kad 1965 metais jos industrija ir žemdirbystė davė daugiau gaminių.

IŠ JŪRŲ IŠKĖLĖ AUKSO UŽ $1,860,000

Tallahassee, Fla. — Pereitais metais Real Corp. ir Treasure Salvors, Inc., ieškojo Atlanto pakraštyje aukso, kuris audros metu nuskendo su Ispanijos laivais tarp 1660 ir 1715 metų.

Jų narūnai iškėlė $1,860-000 vertės aukso ir sidabro. Floridos valstija gavo $460,000, kitas turtas teko JAV federalinei valdžiai ir ieškotojams.

SKAITLINGA ITALIJOS KOMUNISTŲ PARTIJA

Roma. — Baigėsi Italijos Komunistų partijos suvažiavimas. Iš raportų paaiškėjo, kad Komunistų partija turi 1,620,000 narių. Tai skaitlingiausia Komunistų partija Vakarų Europoje.

Komunistų partija išrinko Centralinį Komitetą iš 151 nario. Suvažiavime dalyvavo 166 komunistai, kurie yra Italijos parlamento nariais.

VĖLIAUSIOS ŽINIOS

Washingtonas. — T. W. Gleason, International Longshoremens unijos viršininkas, sako, kad JAV kiekvieną mėnesį Pietų Vietnaman pristato po 250,000 tonų karinių reikmenų.

Saigonas. — JAV lėktuvai padarė 437 puolimus prieš Pietų Vietnamo liaudiečius. Jie sudegino ir sugriovė 420 namų, o 250 sugadino.

Houston. — Sulaukes 86 metu amžiaus mirė William L. Clayton, seniau buvęs JAV Valstybės sekretoriaus pagelbininkas.

Londonas. — Netoli nuo Londono traukinvje įvyko gaisras ir sužeidė 33 žmones.

Paryžius. —Tulone ir kitose prieplaukose streikuoja 25,000 laivų statytojų.

Maskva. — TSRS ir Italija pasirašė dviejų metų kultūriniais reikalais sutartį.

Washingtonas. —Senatorius Wayne Morse kritikavo JAV politiką linkui Lotynų Amerikos.

Saigonas. — Pietų Vietnamo militaristų valdžia su militarine pagarba pasitiko JAV viceprezidentą H. H. Humphrey. Šaudė iš 21 kanuolės, buvo išrikiuota ne tik militarinė garbės sargyba, bet ir tankai.

Varšuva. — Lenkijos spauda rašo, kad kardinolas Wyszynskis yra neištikimas Lenkijos pilietis.

Washingtonas. — JAV Darbo departamento sekretorius W.W. Wirtz sako, kad bedarbių skaičius sumažėjo. Jo tvirtinimu, dabar bedarbių yra mažiau, negu 1957 metais.

Washingtonas. — Dabar Jungtinės Valstijos jau turi 59 atominius karo laivus ir 45 submarinus.

Santiago, Čilė: — Streikuoja vario kasyklų darbininkai.

Washingtonas. — Pietų Vietname per savaitę buvo užmušta 89 JAV karininkai ir kariai

Tokio. — Japonijoje išvengta 134,000 jūrininkų streiko, nes kompanijos pakėlė jiems algas.

Kubos vadai kaltina kinus kenkime

Havana. — Vasario 6 dieną įvyko Kubos D a r b o Konfederacijos suvažiavimas. Kalbėjo premjeras Fidelis Kastro. Jis kaltino kinus, kad jie kišasi į Kubos vidaus reikalus.

Kitą dieną armijos vadams kalbėjo Gynybos ministras Raulas Kastro. Ir jis kaltino kiniečius, kad jie tarpe Kubos karininkų ir kareivių bandė gauti šnipų.

Kubos premjeras sakė, kad kiniečiai nesilaiko tiesos,, kad jie net skaitlines fabrikuoja ir bando bloginti Kubos santykius su Tarybų Sąjunga. Kaip žinia, Tarybų Sąjunga yra geriausias Kubos draugas. Ji Visada gina Kubos reikalus tarptautiniai ir remia ekonominiai.

Jau T r i j ų kontinentų konferencijoje buvo pastebėta, kad tarpe Kubos ir Kinijos santykiai eina blogyn. Vėlesniu metu Kinija jau mažiau perka cukraus Kuboje ir mažiau parduoda ryžių Kubai.

Montego Bay, Jamaica.— Sulaukęs 66 metų amžiaus mirė teatrininkas Billy Rose. Paliko apie 50 milijonų dolerių turto.

Saugus vairavimo įrengimas

Detroitas. —Daber, kada įvyksta automobilių susidūrimai, tai labai nukenčia jų vairuotojai, atsitrenkdami į vairavimo ratą.

General Motors Corp. pagamino naujos rūšies vairavimo ratą ir įrengimą, prie kurio jis prijungtas.

Nelaimės metu rato įrengimas susiabsorbuotų (susimautų). Manoma, kad jau 1967 metų automobiliams bus šie įrengimai įtaisyti.

Maskva. — TSRS erdviu užkariavimo jėgos iššovė "Kosmos" 107-tą satelitą.

New Delhi. — Indija ir Pakistanas jau atsteigė telefonų susisiekimą. Tai rezultatai Taškento konferencijos.

Philadelphia, Pa.

Mirė J. Šapranauskienė

Vasario 12 d. mirė Julia Šapranauskienė. Pašarvota pas ladidotuvių direktorių Ramanauską, 1113 Mt. Vernon St.

J u l i a Š a p r a n a u s k i e n ė buvo veikli pažangiųjų judėjime, daugelį metų "Laisvės" vajininkė.

Reiškiame Šapranauskienės giminėms ir draugams užuojautą.

Žinią telefonu pranešė P. Walantienė.

Miami, Fla.

Mirė Antanas Zavisha

Vasario 12 d. savo namuose Miamyje mirė Antanas Zavisha, buvęs newjersietis. Bus sudegintas krematoriume vasario 17 d., 11 val. ryto. Liūdesyje liko jo žmona Sofija.

Žinia telefonu pranešė Anna Bunkienė iš Newark, N. J. Ji ir Frank Bunkus reiškia nuoširdžią užuojautą draugei Zavishienei.

"Laisvės" kolektyvas taip pat dėl A. Zavishos mirties reiškia nuoširdžią užuojautą jo žmonai, visiems artimiems ir draugams!

G. Kennanas įspėjo Jungtines Valsijas

Washingtonas. — Jungtinių Valst. Senato užsienio reikalais komitete kalbėjo George F. Kennan, buvęs JAV ambasadorius Tarybų Sąjungoje, o dabar dėstytojas Princetono universitete.

Kennanas įspėja Jungtine Valstijas dėl karo Vietname. Jis sako, kad jeigu Jungtinės Valstijos plės karą, tai neišvengiamai įsivelsime į karą su Kinija, kuri turi 700,000,000 gyventojų.

Kennanas sako, gal Kinija oficialiai į karą ir nestos, bet iš jos bus šimtai tūkstančių "Laisvanoriu", kaip buvo Korėjoje. o tada karas bus ilgas ir JAV labai sunkus.

DE GAULLE APIE VOKIETIJAS

Paryžius. — Čionai besilankant Vakarų Vokietijos kancleriui Ludvigui Erhardui, ir eilei ministrų, Prancūzijos prezidentas De Gaulle pareiškė: "Kada nors abidvi Vokietijos taikos keliu susivienys".

NUMETĖ 20.000,000 LAPELIŲ

Saigonas. — Vasario 8 dieną Jungtinių Valstijų karo lėktuvai plačiai skraidė virš Šiaurės Vietnamo ir numetė 20,000,000 lepelių.

Lapeliuose kaltina Šiaurės Vietnamo valdžią, kurią išvadina "negudria", už nepriėmimą "JAV taikos sąlygų".

EXTRA!

Mineola, N. Y. —Iš Long Islando salos virš 500 moterų buvo Washingtone ir protestavo prieš karą Vietname.

Milwaukee, Wis. — Šimtai jaunuolių demonstravo reikalaudami baigti karą Vietname. Jie nešė grabą.

Tokio. — Japonijos unijos reikalauja, kad būtų uždarytos JAV militarinės bazės.

LAISVĖ LITHUANIAN SEMI-WEEKLY

PUBLISHED BY THE LAISVE, INC.
Published Tuesdays and Fridays, except in case of Holidays
102-02 LIBERTY AVENUE, OZONE PARK, N.Y. 11417
Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y.
Established April 5, 1911 ROY MIZARA, Editor

SUBSCRIPTION RATES:

United States, per year	$9.00	Canada, Lat. Amer., per year,	$10.00
United States, per 6 months	$5.00	Canada, Lat. Amer., 6 months,	$5.50
Queens Co., per year	$10.00	Foreign countries, per year,	$12.00
Quens Co., per eix months	$5.50	Foreign countries, 6 months,	$6.50

"Laisvės" redakcijos pranešimas

Bendrovės pajininkų suvažiavimui, įvykusiam 1966 m. vasario 6 d., Ozone Parke, N. Y.

Ir kas gi po to atsitinka? Amerikos Lietuvių Taryba siunčia Valstybės departamentui provokatoriškus skundus. Girdi, profesorius čia varęs kaž kokią "neamerikinę propagandą." Argi tai ne politinių raketierių darbas?!

Tiesa, Valstybės departamentas provokatorių skundus atmetė. Užuot sakius ką svečiui-mokslininkui, departamentas prailgino Kubiliaus vizą dar septyniom dienom.

Skundikai, vadinasi, gavo gerą antausį. Bet kaip jie pažemino lietuvius!.. Visokie šliužai, žiūrėk, ims ir padarys sarmatą visiems lietuviams!..

—:—

PASIŽVALGIUS PO JAV LIETUVIŠKUS pūdymus, ką gi matome? Iš laikraščių tik "Laisvė" ir "Vilnis" atvirai ir drąsiai stoja už kultūrinius ryšius su Nemuno kraštu.

Tiesa, prieš kelerius metus Brooklyno "Vienybė" taip pat pradėjo tą patį klausimą drąsiau kelti.

Kadaise velionis Juozas Tysliava atvirai pasakė, kad lietuvių ateitis yra tik prie Nemuno ir Neries. Už tai razbaininkai naktį išdaužė "Vienybės" redakcijos langus!

Dabartinė "Vienybės" leidėja Valerija Tysliavienė ir redaktorė Salomėja Narkeliūnaitė buvo nuvykusios į Lietuvą. Susipažinusios su padėtimi ir žmonių gyvenimu, sugrįžusios į namus, pradėjo drąsiau ir atviriau reikšti per laikraštį nuomonę, kad su Lietuva būtinai reikia palaikyti kultūrinius ryšius. Už tai "vaduotojai" paskelbė tam laikraščiui boikotą. Puola ne tik leidėją ir redaktorę, o ir tuos, kurie vienaip ar kitaip laikraštį paremia.

Andai Baltimorėje gyveno ilgametis liberalinių pažiūrų žmogus — J. Lietuvninkas. Prieš savo mirtį jis prisiuntė "Vienybei" stambioką auką, bet prašė, kad to neskelbtų laikrašty, nes, sakė, "bijau, kad kai kurie dipukai mane dar gali primušti..." Lietuvninko auka buvo paskelbta tik jam mirus, nes buvo jausta, kad niekšai išplėšti iš kapo Lietuvninko palaikų gal būt nedrįs.

Su daugelio "Vienybėje" telpančių straipsnių turiniu mes nesutinkame. Mums daug kas tame laikraštyje nepatinka, ir tai sakome atvirai. Bet tai leidėjos ir redaktorės dalykas, ir šičia ta tema diskusuoti ne vieta.

Bet turime pripažinti, jog dažnai "Vienybėje pasirodo objektyvių, teisingų žinių apie gyvenimą Lietuvoje, ką gerai mato ir supranta Lietuvos žmonės. Tai ypatingai gerai mato tie Lietuvos visuomenininkai, rašytojai ir mokslininkai, kuriems tenka apsilankyti mūsų šalyje.

"Vienybė" visiškai padoriai aprašė, pavyzdžiui, skulptoriaus Gedimino Jokūbonio, rašytojo Juozo Baltušio, mokslininko d-ro Jono Kubiliaus ir kitų Tarybų Lietuvos žmonių vizitus JAV.

Š. m. vasario 10 d. "Vienybei," beje, sukanka 80 metų.

Mums patinka, kad "Vienybė" pasmerkė tūlo Audėno judošišką skundą prieš poetą E. Mieželaitį, kai jis anuo metu norėjo atvykti į JAV antrą kartą. Tas pats Audėnas, atsiminkime, kai į Jungt. Tautų asamblėją buvo atvykęs įžymusis Lietuvos mokslininkas, prof. d-ras J. Matulis, zujo ir visaip uostinėjo, kaip iškirsti kokią nors prieš Matulį provokaciją. Audėnui, beje, algą moka JAV valdžia. Klausite: Už ką? Velniai žino.

Matydami baisias "veiksnių" niekšystes, daugelis gerų žmonių spiovė į juos ir pasitraukė. Vienas pirmųjų buvo žurnalistas Almus Šalčius. Nuvykęs į Lietuvą, apsidairęs, nusitarė, su Lietuvos filmininkų talka, nutraukti filmą — **"Apkasų gėlė."** Filmas tikrai meniškas, ir jis tiek daug pasako. Už visa tai nenaudėliai šiandien keršija net jo vaikams.

Albinas Morkus — žurnalistas-rašytojas — kadaise buvo iki kaklo įsitraukęs į "veiksnių" klampynę: jis buvo "paties" P. Grigaičio sekretorius, žinojęs visas "veiksnių" politines suktybes, nedorybes, jų siekimų beprasmingumą. Ir jis, spiovęs, grįžo į Lietuvą ir šiandien ten dirba (rašo) ir gyvena.

Žinome eilę dorų žmonių, atsiskyrusių nuo "veiksnių," bet jie nenori, kad jų pavardės būtų (kol kas) viešai skelbiamos. Bijosi keršto.

—:—

VYKSTANT ŠALTAJAM KARUI, Washingtonui patinka turėti aplink save tokius "veiksnius," kurie nuolat meluotų apie Lietuvą, apie Rusiją, ir kitas tarybines respublikas. Pinigų valdžia nešykšti melagiams.

Tiek valdžiai, tiek ir "veiksniams" svarbu, kad kuo mažiau JAV lietuvių aplankytų Lietuvą, nes kai tik kas nuvyksta, pamato, patiria, grįžta atgal jau kitas žmogus, ir jau spiauna "veiksniams" į barzdą, kaip melagiams.

"Veiksniai" leidžia "įstatymą" po "įstatymo," draudžiančio lietuviams aplankyti savo gimtąją žemę. Bet vis niekas jų neklauso. Šiemet sušaukė į Clevelandą specialų "seimą" užkirsti kelią kultūriniams ryšiams su Tarybų Lietuva, uždrausti saviškiams Lietuvą aplankyti. Aišku, nieko ir iš to neišeis.

Neseniai kažkoks A. Rūkštelė per spaudą, Amerikos lietuvių dailininkų sąjungos vardu, išleido viešą įsakymą, draudžiantį lietuviams dailininkams bendradarbiauti su Lietuvos dailininkais. Jo "įsakymas" atsiduoda hitleriniu "smoku." Kyla klausimas: nejaugi tokie, kaip dailininkas V. Jonynas, ir kiti prasisiekę dailininkai, tokio Rūkštelės "ukazo" klausys?..

"Veiksnių" vadovai kalba išdidžiai, tarsi kokie valstybės vyrai, ir kiekvienas vis siekiasi būti už kitą didesnis. Skaitydamas jų spaudą, žmogus dažnai savęs klausi: na, ir su kuo aš čia turiu reikalo?

Kada mes rašome apie kultūrinius ryšius su lietuvių tauta, tai, prašau suprasti, gerai žinome, jog Lietuva **niekad jokių "ryšių" neturės su tais, kurie ją šmeižia.** Ji tegali bendradarbiauti tik su padoriais žmonėmis, nežiūrint to, ar jie pritaria socialistinei santvarkai Lietuvoje, ar ne.

Kitą dalyką supraskime: į Lietuvą niekad nevažiuos tokie grigaičiai, šimučiai, smetonos, jankai, sondeckiai. Jie jau per daug toli yra nuvažiavę!

Šiandien lietuvių tautos atplaišų galvosena tokia: Mes čia esame Lietuva, o ne ta, kurioje vingiuoja Nemunas, Neris, Merkys, Šešupė, Nevėžis, Minija. Kaziui Pakštui nepavyko sukurti "Atsarginės Lietuvos" Centrinės Amerikos džiunglėse, tai dabar "veiksniai" tenkinasi "jankiška Lietuva." "Veiksniai" turi čia savo valdžią, savo visokius "organus." Jų plepėjimas apie Lietuvos išlaisvinimą daromas durniams apgauti, kad iškaulyti iš jų kišenių daugiau pinigų, nors pinigų jie gauna užtenkamai ir iš Dėdės Samo.

Šitiek norėjome papasakoti apie tuos, kurie leidžia milžiniškas pinigų sumas mūsų tėvų žemei, Lietuvai, šmeižti, purvais drabstyti. Man rodėsi, mums būtinai reikia su visu tuo nuodugniau susipažinti, nes tai padės mums sėkmingiau skleisti apšvietą liaudyje.

—:—

PRAĖJUSIAIS METAIS JAV liaudis pasiekė pergalę, kai Kongresas praleido "Medicare" įstatymą

Praėjusiais metais kova už pilietines teises ir laisves negrams tebeaugo, o kai kur ji išsivystė į baisias kruvinas tarp negrų ir policijos kovas. Atsimename, kas vasarą darėsi Los Angeles mieste!

Kova už karo baigimą Vietname taip pat išsiplėtojo į milžiniškas demonstracijas. Deja, dar per silpnos buvo jėgos tų, kurie kovoja. Nelaimė mūsų ta, kad darbo unijų lyderiai laiko pažaboję organizuotus darbininkus; neleidžia jiems pasireikšti prieš karą.

Praėjusiais metais ALDLD šventė penkiasdešimtmetinį jubiliejų. "Laisvė" išleido specialų numerį organizacijai pasveikinti ir jos darbams aptarti.

LDS šventė savo trisdešimtpenkmetinį jubiliejų.

Nežiūrint, kad buvo tokių ir kitokių kliūtelių, "Laisvė" išėjo po du kartu per savaitę—viso 104 numeriai.

Redaktoriaus A. Bimbos nupilietinimo klausimu byla "tebelaukia savo eilės," bet kada ji ateis, niekas tikrai nežino. Ir gerai, nes gulinčio šuns užkabinti nereikia.

Beje, draugas Bimba keletą savaičių gulėjo ligoninėje; buvo operuotas. Jam pačiam prašant neminėti apie tai laikraštyje, nieko nerašėme. Jo sirgimo metu redakcijoje dirbo J. Gasiūnas.

Bendradarbių, korespondentų turėjome ir turime daug ir jais didžiuojamės.

Dėkojame visiems gerbiamiems bendradarbiams — Amerikoje ir Lietuvoje—už rašinėjimą.

Dėkojame skaitytojams už mūsų laikraščio įvertinimą.

Dėkojame auktotojams-rėmėjams, padedantiems mums laikraštį išlaikyti.

Broliai ir sesės, suvažiavimo dalyviai! Gyvename pavojingais laikais. Karas Veitname tebesiautėja, ir jis gali prasiplėsti į didesnį ir pavojingesnį. Mūsų laikraštis stojo ir tebestoja už tai, kad karas būtų baigtas.

O vis tik tarp baisių nelaimių (sakysime, Vietname), tarp juodų debesų, prasiskleidžia ir pragiedrulis, teikiąs viltį ir norą gyventi! Štai Mėnulyje nusileido kosminis laivas "Luna 9." Argi mes neturime teisės šituo didžiuliu socialistinio mokslo pasiekimu didžiuotis kartu su viso pasaulio pažangiąja visuomene? Turime. Kiekvienas mūsų atsiminkime, per eilę metų skelbėme ir skelbėme: kapitalistinis imperializmas neša žmonijai nelaimę, o socializmas—laimę!..

Dėkoju jums, mieli draugai ir draugės, už pranešimo išklausymą, ir linkiu Jums visiems sveikatos, sėkmės, ilgo amžiaus. Linkiu, kad sekamais metais mes visi kartu ir vėl suvyktume į "Laisvės" pajininkų (šėrininkų) metinį suvažiavimą.

Tegyvuoja mūsų spauda!
Tegyvuoja pažangioji Amerikos lietuvių visuomenė!
Tegyvuoja taika!

(Pabaiga)

Kas ką rašo ir sako

DAR APIE MOKSLININKO J. KUBILIAUS VIZITĄ

Brooklyno "Vienybės" bendradarbis Girnakalis dar grįžta prie Lietuvos mokslininko prof. J. Kubiliaus vizito Jungtinėse Valstijose. Girnakalis šitaip samprotauja:

Vilniaus universiteto rektoriaus prof. J. Kubiliaus trijų mėnesių viešnagė Amerikoje buvo netikėtas ir reikšmingas įvykis išeivijos lietuvių gyvenime. Šio įvykio atbalsiai ne taip greitai išsibaigs.

J. Kubilius, nors ir jokio širdingumo nežadančios matematikos specialistas, savo erudicija, nuoširdumu ir prieinamumu žmones patraukė. Tiesa, jis neatvežė kokių netikėtų naujienų, bet buvo patraukiantis kiekvienas pokalbis ar bent buvimas su juo. Įvairiomis progomis, ne vienoje vietoje grupėmis ir pavieniui su juo matėsi šimtai išeivių, ir jis pajėgė būti visiems įdomus, su visais kantrus. Ir prie to viso atsimenant jo mokslininko svorį tam tikrose amerikiečių mokslininkų sferose, tenka tėvynei pareikšti dėkingumą už tai, kad jį mums buvo atsiuntusi.

Dėl pasimatymų su juo kai kurie išeiviai pakėlė skandalą, purvais drabstė jį ir su juo kalbančius, bet ir tie kai kurie čia patyrė savo bejėgiškumą. Po triukšmo dėl senesniųjų intelektualų pokalbio lyg niekur nieko surengė Chicagoje pokalbį jaunieji intelektualai. Ir kai atrodė, jog J. Kubiliaus bus vengiama vien iš baimės turėti nemalonumų iš rėksnių pusės, tai ir vėl lyg niekur nieko New Yorke grupė intelektualų atvyko į J. Kubiliaus išleistuves. Laiškais ir žodžiu dar nėra pasibaigusi srovė nepasitenkinimų, kad ne visiems pavyko su juo pasimatyti.

Tai viena pinigo pusė. Kita pusė jau ne tokia graži. Reakcininkai prapliupo savais balsais. Vieni puolėsi įrodinėti, kad J. Kubilius yra "menkas mokslininkas," kiti dergė ryšius su juo. ("Vienybė," 1966 m. sausio 3 d.

RENGIASI KRAUSTYTI ŽMONĖMS KIŠENES

"Veiksniai" stropiai rengiasi dideliam bizniui—žmonėms kišenes kraustyti. Ir jie daro taip: rengia "Vasario šešiolišktosios minėjimui "mitingus" ir ten vilioja iš tamsūnų pinigus neva Lietuvai laisvinti, bet iš tikrųjų savo reikaliukams patenkinti, veltėdžiams užlaikyti, pabaliavoti, pasivažinėti.

Ir VLIKas, ir ALTas, ir kitokie visokie "veiksnių" komitetai, žinoma, negalėtų taip siautėti, jei žmonės neduotų jiems dolerių.

O kiek tai liečia Lietuvą, mūsų tautą, jos laisvės ir nepriklausomybės diena yra Liepos 21-oji. Prieš daugiau kaip 25 metus Liaudies seimas paskelbė Lietuvą taryine socialistine respublika, ir šiandien tik tarybinėmis sąlygomis gyvendama, lietuvių tauta pasiekė tokių pergalių, apie kokias kadaise tik svajojo.

"Veiksniai" garbina smetoninę demokratiją, ir jie norėtų, kad Lietuvon vėl grįžtų plechavičiai, impulevičiai ir kiti jiems tolygūs "demokratai" ir žudytų, žudytų lietuvių tautą, kaip žudė. Jie to niekad nesulauks.

Persergstime lietuvių visuomenę: neduoti politiniams raketieriams nei vieno cento, nei gero ždžio!

J. GRIGIŠKIS

ĮVAIRIAIS KLAUSIMAIS

Mirtis nutraukė A. McNeilo deportavimą

Los Angeles mieste šių 1966 metų sausio 25 d. nuo širdies smūgio mirė Allan McNeil, išgyvenęs 62 metus amžiaus. Mirė kaip tik tuo momentu, kai buvo nuskirtas deportavimui. Tuo buvo užbaigta 21 metų kova prieš jo deportavimą.

A. McNeil visą laiką manė, kad jis gimęs Minnesotos valstijoje. Dalyvavo jis rinkimuose ir bendrame politiniame judėjime, kaip tikras Jungtinių Valstijų pilietis. Jungtinių Valstijų militarinėse jėgose jis ištarnavo net keturiais atvejais. Buvo nacionalinės gvardijos 26 divizijos kapitonas. Karo kolegijoje buvo instruktorius, kaip geriausia naudoti ginklus. Už gerą tarnybą buvo gavęs nemažai pažymėjimų.

Tai buvo prieš jo išvykimą į Ispaniją ginti jos respubliką nuo fašizmo. Ispanijoje irgi jis daug pasižymėjo. Vadovavo 15-ajai tarptautinei brigadai. Kovose buvo keletą kartų sužeistas. Kai dėl žaizdų nebegalėjo fronte grumtis su fašistais, McNeil tuomet buvo paskirtas mokyti naujus rekrutus.

Grįžęs namo įsijungė į platų profesinių sąjungų (unijų) darbą, aktyviai dalyvavo darbininkų streikuose. Viename darbininkų streike Pittsburghe jis buvo areštuotas, ir nuo to laiko prasidėjo 21 metų kova prieš jo deportavimą.

Imigracijos ir natūralizacijos tarnyba kokiu tai būdu suradusi, kad McNeil gimęs ne Minnesotos valstijoje, bet Indijoje ir mažytis vaikas atvežtas Amerikon. Fašistiniams ragangaudžiams kaip tik ir pasidarė proga jį visaip persekioti, tyrinėti, deportavimu grasinti. Tęsėsi ilga teismų procedūra. Pagaliau Imigracijos tarvba buvo patvarkiusi, kad McNeilo deportavimui nėra pakankamo pagrindo, todėl jis gali pasilikti Amerikoje.

Generalinis prokuroras N. Katzenbachas, tačiau, atmetė Imigracijos tarybos nuosprendį ir pareikalavo, kad A. McNeil tuoj būtų deportuotas Indijon.

Sveturgimiams ginti komiteto ir civilinių teisių komiteto vadovė Rose Chernin pasakė, kad paskutinis nuosprendis ji deportuoti žymiai prisidėjo prie McNeilo mirties. Paskiausių 21 metų kova jį labai nuvargino, prisidėjo prie širdies susilpnėjimo.

Įžymusis kovotojas prieš fašizmą užsienyje ir Amerikoje baigė audringą savo gyvenimą.

—:—

Rasistinis karas pietinėse valstijose paima daug aukų

Pietinės Srities taryba, ginanti pietinėse valstijose civilines negrų teises, raportuoja, kad klaniečiai rasistai plečia savo karą prieš negrus ir baltuosius kovotojus, vis daugiau ir daugiau kovotojų nužudydami.

Tik per pastaruosius 13 mėnesių iki šių metų vasario 1 d. rasistai užmušė 17 negrų ir 3 baltuosius kovotojus. Tai daugiau, negu bet kuriais kitais metais. O tai reiškia, kad rasistai pasiryžę visais galimais būdais ginti rasinę diskriminaciją, visai nesiskaityti su federaliniais įstatymais.

Tarybos pranešime randame, kad 1955 m. buvo šeši kovotojai nužudyti, 1956 — septyni, 1957 — trys, 1958—devyni, 1959—keturi, 1960—šeši, 1961 — trys, 1962—keturi, 1963 — 13, 1964 — 14, 1965—16.

Rasinės lygybės kongreso vadovas Richard Haley teigia, kad rasistai desperatiškai kovoja, nesigailėdami ginklo panaudoti prieš negrus ir baltuosius kovotojus. Jie tikisi, kad už negro ar baltojo prieš rasinę diskriminaciją kovotojo užmušimą teisme nebus nubausti, nes prisaikintieji teisėjai, susidedantys vien tik iš baltųjų šovinistų, savųjų draugų neapkaltins.

Negrų vadovas James Forman primena, kad rasistų pasimojimai vis daugiau ir daugiau negrų kovotojų užmušti veda prie "mažų apsišaudymo karų," nes negrai toliau nebegali toleruoti tokių rasistų užpuldinėjimų. Negrų kantrybė pradeda išsisemti.

Didysis negrų vadovas kunigas Martin Luther King gana rimtai įspėjo federalinę valdžią vis pro pirštus žiūrinčią į rasistų terorą. Jis ragina Kongresą ir Johnsono administraciją baigti "dvilypį teisingumą" pietuose ir panaudoti visas priemones kuklukslanų terorui sulaikyti. O jeigu to nebus padaryta, tai taikinga negrų kova už lygias civilines teises gali virsti tikrai audringa kova, kurią gali būti sunku sukontroliuoti.

Kai kurie negrų vadovai labai teisingai primena, kad Johnsono administracija pasiryžusi plėsti karą Vietname, kur baltieji amerikiečiai žudo geltonosios rasės azijiečius, tuo pačiu kartu toleruoja plečiamą rasistų karą prieš negrus pietinėse valstijose. Jie reikalauja abu karus baigti ir išvystyti rimtą skurdui karą.

—:—

Divorsų įstatymas Belgijoje

Belgijos divorsų (skyrybų) procedūrą studijuoja amerikiečiai advokatai ir teisėjai. Prieinama nuomonės, kad Belgijoje divorsų įstatymas gali būti tinkamas ir Amerikai

Pas belgus visuomet bandoma skyrybas pravesti nei vienos pusės nekaltinant ar nesmerkiant, geriausia skirtis bendru susitarimu alimonijos ir vaikų užlaikymo klausimu.

Skyrybos metu teisėjas kviečiasi porą pas save be advokato ir bando juos sutaikinti, skirtumus išlyginti. Taip teisėjas daro net ketvertą kartų. O tai užima net trejetą mėnesių.

Pasirodo, kad per tokius su teisėju pasitarimus daug norėjusių skirtis porų sutaikinama. O jeigu jau nebegalima sutaikinti, tuomet teisėjas suteikia perskyras, nei vienos pusės nekaltindamas. Skyrybos pravedamos taipgi draugiškoje atmosferoje.

Joseph North

Pranašavimas 1966 metams

Ar galima apibrėžti krašto nuotaiką, kai kraštas yra toks platus ir nevienalytis, kaip mūsų? Manau, kad galima, nepaisant didelių nuotolių, kalnų, prerijų ir upių. Bendro įtempimo laikai sukelia ir bendrą, nacionalinę nuotaiką daugumos krašto gyventojų tarpe.

Kai Hooverio laikais trisdešimtųjų metų pradžioje mūsų gatvėse siautė badas, žmonių nuotaika buvo — pyktis ir greitas pasikeitimas dvidešimtais metais vyravusios tam tikros pasitenkinimo savimi nuotaikos, "Fordo, ne Markso eros," kaip tada buvo formuluojama. Nepasitenkinimas didėjo sparčiai, kai vaikai pradėjo sirgti nuo maisto stokos ir vyrai patys nežinojo, iš kur gaus savo sekantį valgį.

Nepasitenkinimas pavirto kietu kovingumu. Milijonai beturčių pradėjo žygiuoti prie City Hall, prie savo valstijų sostinių, prie nacionalinės sostinės. Sienos drebėjo nuo reikalavimų darbo arba nedarbingumo pašalpų. Pirmą kartą Amerikoje žmonės pradėjo reikalauti. Ir jie laimėjo—tam tikru laipsniu,—nes vyriausybė prisiėmė sau atsakomybę sunkiais laikais. Istorija buvo pakeista.

* * *

II pasaulinis karas sukėlė savo aiškias nuotaikas. Visur buvo jaučiama neapykanta naciams. Ji buvo kaip elektra, kaip oras prieš perkūniją. Ji sukėlė pasiryžimą bet kuria kaina duoti Hitleriui atkirtį. Apie 12 milijonų žmonių tada noriai stojo į kariuomenę. Niekas tuomet negirdėjo apie šaukimų deginimą, niekas priešais Pentagono rūmus neapsipylė gazolinu. Pramonės darbininkai gamino nematytus gaminių kiekius. Atsirado tarptautinis broliškumas. Kiekvienas plojo generolui Mac Arthurui, kai jis pareiškė, kad Raudonoji Armija savo vėliavose neša humaniškumą.

Šaltasis karas ir makartizmo periodas atnešė nacionalinės priespaudos jausmą, tarytum vietinis Gestapo tykoja už kiekvieno žmogaus nugaros, klausosi kiekviename kambaryje. Po to atėjo revoliucinės nuotaikos, žmonių kontr-puolimas, kuris tęsiasi ir mūsų dienomis.

* * *

Dabar galima pasakyti, kad nacionalinės nuotaikos pasireiškia vis didėjančia baime dėl karo Vietname. Ta nuotaika viršija visas kitas problemas, kaip 20 milijonų ngeru lygybės reikalavimą, 70 milijonų nepilnateisių piliečių nepasitenkinimą, senų žmonių susirūpinimą dėl aprūpinimo senatvėje ir t. t. Plaukia vis nauji žuvusiųjų sąrašai ir mirtes šmėkla matosi virš horizonto.

Sužeistųjų ir mirštančių Amerikos jaunuolių nuotraukos televizijoje negali būti ignoruojamos. Rūkstančios sodybos ir miesteliai, padegti jaunų uniformuotų amerikiečių, negali būti nuslėptos. Šaukiamųjų skaičius didėja, kaip ir pats karas plečiasi. Ir amerikietis tėvas tyliai pažiūri į savo paauglį sūnų ir susimąsto. Tokios mintys, aš pasakyčiau, yra dabar būdingos nacionalinei nuotaikai.

* * *

Prieš metus dar galima buvo sutikti žmones, kurie paklausdavo, kur randasi Vietnamas. Žmonės mokosi geografijos iš karčių pamokų. Kai jie mokosi, kur yra Mekongo delta, jie taip pat vis dažniau paklausia: ką mes tenai veikiame? Kodėl mes tenai?

Nuotaikose pastebimas vis didėjantis skeptiškumas, abejonė ir tikros tiesos reikalavimai. Šitie klausimai iškyla net tokiu laiku, kai viešpatauja gerbūvis, o storas pilvas, sakoma, visada lydimas liesu protu. Aplinkui yra daug pinigų, daug perkama ir parduodama, daug daugiau, negu Ali Baba ir jo keturiasdešimt plėšikų kada nors galėtų svajoti. Automobiliai, namų apyvokos daiktai, televizoriai, baldai, drabužiai — visa tai yra turtingos visuomenės dalykai. (Kad ši turtinga visuomenė turi 70 milijonų beturčių, yra kita pasaka. Tie, kurie gyvena ant žlugimo ribos, yra paslėpti užkampiuose ir lūšnynuose, jie yra skeletai tautos spintose.)

* * *

Tačiau didelė dalis gyventojų gali pasidžiaugti gerbūviu, kuris atsiranda dėl pelno, plaukiančio iš karinės pramonės ir neo-kolonializmo. Nenoriu apsunkinti skaitytoją statistikomis, bet didžiulės korporacijos, kaip General Motors, gauna nematytus dividendus ir didžiausia jų produkcijos dalis yra surišta su karu. Tačiau nepaisant šio ekonominio pakilimo, perspektyva didėjančio karo, kuris gali atimti sūnų iš kiekvieno žmogaus, nepaisant to, kokiame ekonominiame lygyje jis gyvena, jaudina visus. Tokiu būdu kasdien yra daromi padėties įvertinimai ir didėja nusistatymas prieš karo rengėjus. Per daug mūsų dabar yra apimti "moralinės krizės."

* * *

Carl Oglesby, gabus jaunuolis, baigęs kolegiją literatūros specialybe, geras rašytojas, yra Students for a Democratic Society prezidentas. Šios organizacijos vadovaujami, praėjusių metų balandžio mėn. Washingtone apie 25,000 žmonių demonstravo prieš karą. Tai buvo didžiausia šios rūšies demonstracija. Po to sekė dar didesnė lapkričio 27 d. demonstracija prie Washingtono paminklo, kurioje Oglesby buvo pagrindinis kalbėtojas. Ten jis kalbėjo apie "sažinės krizę." Jis pastatė klausimą, kurį stato daug krikščionių: "Kaip mes galime tęsti Azijos uostų terioiimą ir kartu svajoti apie Jėzų?"

Karo vanagai turi "genialų sprendimą—anti-komunizmo ideologiją," pridūrė Oglesby. Mes negalime vadinti revoliuciją blogiu, nes mes patys nuo revoliucijos pradėjome. Be to, lengva yra suprasti, kodėl beturčiai maištauja. Todėl mes vadiname revoliuciją komunizmu," ir paliekame sau teisę aiškinti, kas yra komunizmas. Mūsų propaganda skelbia tokią ideologiją, kuri leidžia mums tvirtinti, kad net napalmas Vietname yra tiktai kitoks mūsų meilės žmogui aspektas. Panašiai, kaip egzorcizmas viduramžiuose, kurio išdavoje žūdavo pats pacientas. Geriau būti negyvam, negu būti raudonam. Jeigu jums nuo to skauda, arba jeigu jūs nesuprantate, kodėl taip turi būti—labai apgailestaujam."

* * *

Klausimai dega kaip didelės žvakės religinėse procesijose. Plačiai tais klausimais kalbėjo tėvas Danielius Berriganas iš Jėzuitų Draugijos. Katalikų periodika paskelbė, kad dėl savo pasisakymu jis buvo ištremtas į Meksiką.

Bostono universitete jis paklausė, kodėl krikščionių vadai nenorėjo pasakyti daugiau, negu jie pasakė. Jis kaltino, kad "keli vyrai vyriausybėje ir Pentagone nusprendžia, kokie turi būti visuomenės poreikiai, ir pagal tuos poreikius yra apkerpama informacija. Rezultatas — informacijos nepakankamumas apie mūsų tragišką padėtį Vietname.

Jis užbaigė klausimu: "Kaip ilgai mes galime dar vaidinti Azijoje dievo rolę?" Atsakymas: tol, kol jūs ir aš pasiliksime abejingi prieš patį pavojingiausią tarptautini susirėmimą mūsų gyvenime kaip nacija, prieš patį gėdingiausią puslapį ir amoralius veiksmus Amerikos istorijoje.

Aš esu įsitikinęs, kad tokios yra daugelio milijonų Amerikos žmonių nuotaikos šiandien. Tai gal ne vyraujančios nuotaikos, dar ne, bet jos didėja. Gal kiti šiandien nepastato klausimo taip aštriai, kaip aukščiau cituotieji. Bet aš tikiu, kad tai tik laiko klausimas. Aš dristu sakyti, kad šis karas yra pats nepopuliariausias karas Amerikoje, jis dar labiau nepopuliarus kaip buvo Korėjos karas, kuris padarė Eisenhowerį prezidentu todėl, kad jis pasakė, jog vyksiąs į Korėją tą karą užbaigti.

Taigi, klausimai dėl mūsų užsienio politikos vis dažnėja. Daug kas sąmoningai pakeičia mūsų seną kovingą teiginį: "Mano kraštas, nesvarbu, ar jis teisus, ar ne." Žmonės pakeičia jį tikrai patriotišku posakiu: "Mano kraštas, ar teisus, ar ne; jeigu jis teisus, palaikysiu ji tokiu, jei neteisus, padarysiu jį teisiu." Tokia, aš tikiu, yra milijonu nuotaika: ji stiprės 1966 metais. Toks yra mano pranašavimas.

Vertė iš anglų kalbos
I. V.

Krislai iš Lietuvos

Balio Sruogos paminėjimas

Šiandien visa Lietuvos spauda skiria straipsnius įžymiojo rašytojo ir poeto **Balio Sruogos** 70-mečiui paminėti. Deja, iš tų 70 metų jam teko gyventi vos 51, nes jau nuo 1947 m. jis guli Rasų kapinėse greta Petro Cvirkos, Liudo Giros ir eilės kitų rašytojų. O pernai ten atsigulė netoliese K. Boruta ir Jonas Šimkus, kiek toliau ilsisi Juozo Tysliavos palaikai, atvežti į gimtąją žemę, prie senų draugų.

Visuose rašiniuose pažymimas didelis Balio Sruogos talentas ir jo įvairiapusiškumas. Poetas ir dramaturgas, kritikas ir literatūros mokslininkas bei vertėjas — jis visur paliko savitų reikšmingu kūrinių, žymiai praturtinusių lietuvių literatūrą.

Balio Sruogos gyvenimą palaužė dveji metai, kuriuos jam teko išbūti hitlerinėje Štuthofo koncentracijos stovykloje, kuri ji išvargino fiziškai ir iškankino morališkai. Iš tos stovyklos ji išgelbėjo Tarybinė Armija, ir lėktuvu jis tapo atskridintas į išvaduotąją Tėvynę Lietuvą. Savo šiurpius pergyvenimus ir matytą žiaurią mirties stovyklos tikrovę jis atvaizdavo knygoje "Dievų miškas," kuri liks kaip įspūdingas dokumentas.

Vakar per Vilniaus televiziją buvo patiekta plati apžvalga apie Balio Sruogos kūrybos kelią, o Panevėžio dramos teatras parodė jo draminį veikalą "Pavasario giesmė." Šiandien buvo iš Kauno per radiją transliuotas ciklas "Žmonės iš 'Dievų miško'," kuriame pasisakė buvę Štuthofo kaliniai, atsiminę Bali Sruogą iš tu laikų. Šį vakarą Balio Sruogos paminėjimo vakarą suruošė Rašytojų Sąjunga.

Ji karštai mylėjo Tėvynę ir savo Liaudį

Prieš 20 metų, vasario 3 d. Lazdijuose buvo gauta šiurpi žinia: buržuaziniai nacionalistai žiauriai nužudė Paveisininkų apylinkės tarybos sekretorių Antaną Sukacką ir sunkiai sužeidė jo žmoną mokytoją **Oną Sukackienę.** Kol sužeistąją Oną Sukackienę iš Kapčiamiesčio valsčiaus vežė į Lazdijus, ji mirė. Tai buvo dar viena piktų liaudies priešų, nacionalistinių budelių auka.

Ona Sukackienė buvo kukli mokytoja ir aktyvi visuomenės veikėja. Nesitenkindama pamokomis, ji stengėsi būti šviesos nešėja savo apylinkėje, suorganizavo skaityklą ir biblioteką, pradėjo rašyti apysakaites, kuriose reiškėsi jos didelė meilė savo Tėvynei ir lietuvių tautai. Per 1946 metų rinkimus į TSRS Aukščiausiąją Tarybą O. Sukackienė buvo išrinkta apygardos rinkimų komisijos pirmininke. Tuo tarpu nacionalistiniai banditai siuntė grasinimo laiškus, o kartais ir patys ateidavo reikalauti, kad Ona ir jos vyras mestų visuomeniškas pareigas. Tačiau Sukackai nepaklausė tų išgamų balsų. Jau Onai mirus atėjo jos žuvimo išvakarėse rašytas laiškas Lazdijų Komiteto sekretoriui, kuris buvo pavadintas "Mano širdies testamentu." Ji rašė apie laimę būti bebaimiu kovotoju už liaudies gerovę ir laimę. Ji nesibijanti mirties ir norėjo tik vieno: jei ji žus, tegul lietuvių tauta žino, už ką ji atidavė gyvybę. "Tiktai vieno prašau,—rašė ji, — jei išgirsite, kad mane nužudė, žinokite, kad aš mylėjau tiktai savo Tėvynę, tik ji viena buvo verta mano gyvenimo ir meilės."

Lietuvių tauta visada prisimins savo dukrą, atidavusią savo gyvybę už jos laimę ir gerovę.

Romen Rolanas norėjo atvykti į Lietuvą

Ryšium su didžiojo prancūzų rašytojo **Romen Rolano** gimimo 100 metų sukaktimi mūsų spaudoje iškeliami jo ryšiai su Lietuva. Dar 1914 metais R. Rolanui į rankas pateko rusų žurnalo "Apolon" numeris, kuriame buvo plačiai rašoma apie Čiurlionį. Šio lietuvių genijaus kūryba padarė didelį įspūdį ir jis pradėjo ieškoti ryšių su žmonėmis, pažinojusiais Čiurlionį. Užsimezgė susirašinėjimas tarp R. Rolano ir S. Čiurlionienės, kuriai 1930 m. jis rašė: "Sunku žodžiais išreikšti, kaip mane sujaudino šitas iš tiesų įstabus menas, praturtinęs ne tik tapybą, bet ir praplėtes vaizduotę polifonijos (kontrapunktų ir fugos) bei muzikinės ritmikos srityje. Kaip nuostabiai būtų galima išvystyti tokią turiningą naujovę neaprėpiamas erdves vaizduojančioje tapyboje, monumentalioje freskoje! Tai naujas dvasinis žemynas, ir jo Kristupu Kolumbu neobejotinai liks Čiurlionis."

Laišką Rolanas baigia sužavėjimo žodžiais apie Lietuvą, jos liaudį, išugdžiusią toki didelį menininką, sugebėjusią kovų ir šimtmečius trukusių kentėjimų kaina išsaugoti savo laisvą dvasią ir savo skambią, plačiai išsivysčiusią kalbą. Tame pat laiške Rolanas išreiškia pageidavimą kada nors pamatyti Lietuvą.

R. Rolanas susirašinėjo su buržuazinėje Lietuvoje gyvenusiu dailės istoriku M. Vorobjovu, su pažangiaisiais rašytojais, jų tarpe su P. Cvirka, kuris kartu su K. Korsaku redagavo antifašistinės krypties žurnalą "Literatūra," o taip pat su K. Boruta, išvertusiu didįjį R. Rolano romaną "Žanas Kristofas."

"Socialiniai katalikybės mitai"

Šiomis dienomis knygynuose pasirodė nauja Lietuvos Mokslų Akademijos nario-korespondento **V. Niunkos** "Socialiniai katalikybės mitai." Kodėl katalikų bažnyčia pradėjo domėtis socialiomis problemomis? Kas yra katalikiškasis antikomunizmas? Kokie Vatikano ryšiai su fašizmu? Koks Vatikano vaidmuo "šaltajame kare"? Kaip klerikalai klastoja istoriją? Į tuos ir daugelį kitų klausimų atsako toji knyga, pagrista dokumentais ir faktais.

Atsakymas tiems, kurie šaipėsi

Okupacijos metais hitleriniai pataikūnai mėgdavo pasišaipyti iš kelių barakinio tipo namų, kurie buvo 1941 m. paskubomis pastatyti Vilniuje, siekiant palengvinti butų problemą. Tai buvo laikina priemonė, bet hitleriniai padlaižiai rašeivos dažnai pasityčiodavo, girdi, pažiūrėkite į Antakalnio barakus, tai tikra "bolševikinių laikų architektūra."

Apie tas pašaipas prisiminiau vakar, vaikščiodamas naujais daugiaaukščiais namų kvartalais Antakalnio gatvėje. Tiesiog nuostabu, kaip gražiai ir greitai čia auga nauja Vilniaus miesto dalis. Be daugybės penkiaaukščių, dabar pamačiau baigiamus statyti dešimties aukštų namus. O visur aplinkui tik matyti statybiniai kranai, kurie kelia į aukštį dar eilę naujų namų..

Gi visai nauja miesto dalis su daugybe namų, jų tarpe ir vienuolikos aukštų, dabar išsidriekė už Neries, už naujojo Antakalnio tilto. Ten seniau buvo šunkelis, vadinamas Žirmūnų gatve. Dabar Žirmūnų gatvė pasidarė tirštai apgyventa ir gražia magistrale, nuo kurios atsišakoja eilė naujų gatvių.

Ponai pašaipūnai, kurių dalis pabėgo ir už Atlanto, atvykite pažiūrėti į šių dienų naująjį Vilnių ir tada darykite išvadas apie bolševikinių laikų architektūrą.

Santuokų rūmai

Miestų Statybos projektavimo instituto architektas **Vytautas Vielius** ruošia numatomų Vilniuje statyti Santuokos rūmų projektą. Tie rūmai iškils Tauro kalne, Daukanto ir Čiurlionio gatvių kampe. Numatyta iruošti dvi sales: santuokų ir vardynų. Pastarojoje iškilmingoje aplinkoje bus suteikiami vardai naujagimiams. Rūmuose taip pat isikurs civilinės metrikacijos biuras. Lankytojų paslaugoms bus suvenyrų, dovanu ir gėlių kioskas, fotostudija, svetainė, kur galės pakelti šampano taurę už jaunavedžius ar naujagimį. Šalia rūmų numatoma įrengti skverą su parkingo aikštele automobiliams. Rūmai bus šviesūs ir jaukūs.

J. Paliukonis

Vilnius, 1966 II.2

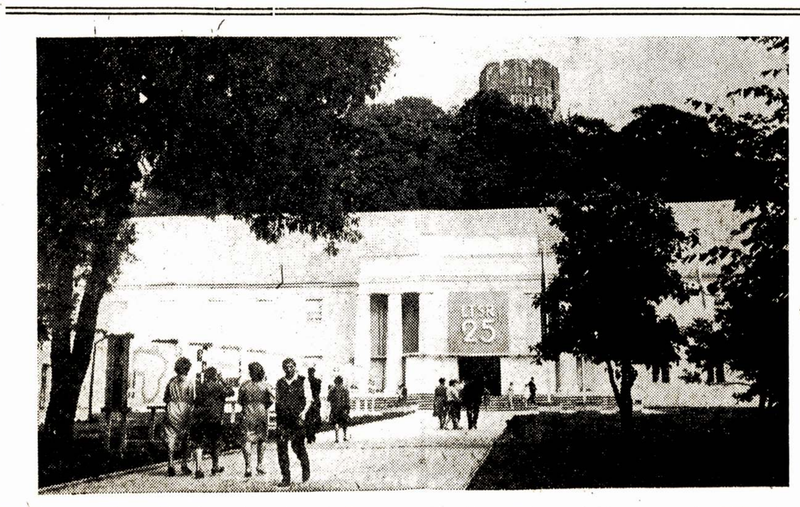

Dešimtys tūkstančių žmonių aplankė Lietuvos liaudies ūkio pasiekimų parodą Vilniuje.

Šen ir ten pasidairius

Kartą girdėjau vieną pažangų veikėją kalbant susirinkime, kad ir tarp mūsų atsiranda neveiklių draugų, dar nesulaukusių gilios senatvės. Gi jų kūnui taip pat reikalinga fizinė mankšta ir dvasinė veikla pasiekimui ilgesnio amžiaus.

Tokie asmenys nekreipia dėmesio į patarimus senstantiems, kad linksmos sueigos, draugiški pasikalbėjimai, tai geriausias eleksysyras pailginimui amžiaus.

—:—

1965 metų lapkričio mėn. Filadelfijoje įvyko medicinos daktarų susivienijimo sambūris.. Dalyvavo 3.600 daktarų. Ir ką gi ta didžiulė medikų armija kalbėjo? Ką ji svarstė? Nagi, daugiausia laiko praleido ginčams, kaip pasekmingiausia kovoti prieš vyriausybės naujai pravestą seneliams "Medicare" įstatymą. Tarėsi visokiais būdais sabotažuoti įstatymą.

O ka svarstė medikai Tarybų Lietuvoje savo konferencijoje?

"Tėvynės balsas" rašo, kad praėjusiais 1965 metais Lietuvos medicinos gydytojai, suvažiavę Kaune, svarstė, kaip sėkmingiau gydyti žmones, sergančius užkrečiamomis ligomis. Kaip apsaugoti visos respublikos liaudies sveikatą.

Lietuvos gydytojai vadina save budėtojais, kurie saugo liaudies sveikata. Tarybų Lietuva dar tik jaunutė 25 metu respublika, o pajėgia apsaugoti visos šalies piliečių sveikatą.

Pas mus per 20 metų ėjo atkakli kova Kongrese už "Medicare." Pagaliau įstatymas pernai buvo pravestas.

—:—

Pastebėjau, kad daugiausia bliauna apie rusinimą Lietuvos tie, kurie jau nesusikalba lietuviškai su savo vaikais ir pakeitę savo pavardes angliškomis.

—:—

Šiemet JAV liaudis rimtai susirūpinusi karu Vietname. Tačiau mažai kas pagalvoja apie baisųjį terora Indonezijoje, kur daug žiauriai nužudoma liaudies geriausiu sūnų. Vietname imperialistai viešai žudo žmones, o Indonezijoje žudomi daugiau slaptai, tyliai.

—:—

Pennsylvanijos valstijoje per 106 metus galiojes keistas įstatymas panaikintas. O buvo taip: Jeigu teisme teisiamas asmuo ir išteisinamas, jam būdavo priteisiama pasimokėti teismo lėšas. (Not guilty—but pay the cost!)

Dabar išteisintasis kaštų nemokės.

Pregresas

RYŽIAIS GYVENA PUSĖ ŽMONIŲ

Pekinas — Ryžiais gyvena daugiau kaip pusė pasaulio žmonių, virš bilijonas ir penki šimtai milijonų.

Ryžių daugiausiai užaugina Kinija. Paskui seka: Indija, Pakistanas, Kambodža, Vietnamas, Ceilonas, Malajai, Filipinai, Japonija, Laosas, Burma. Eilėje kitų šalių jų užaugina po mažiau.

Tokio. —Japonijoje buvo jaučiamas Žemės drebėjimas.

Rojus Mizara

PUSDIENIS PANEVĖŽYJE

Liepos dvidešimt pirmąją dar ankstokai suskamba mūsų kambario telefonas; Justas Paleckis kalba:

—Labas.

—Labas.

—Ar jūsų diena šiandien laisva?

—Na, kaip čia pasakius...

—Gal norėtumėt truputėlį po Lietuvą pavažinėti, plačiau pasidairyti? — klausia prezidentas.

Ligi tos dienos nebuvome iš Vilniaus nuvažiavę toliau Kauno. Taigi pasiūlymas— kaip auksas.

—Toli?

—Į Panevėžį. O jei norėtumėte, iš ten galėtume užsukti ir į Šiaulius.

Lietuvos prezidentas patarė, jei suspėtume, pasiimti dar vieną asmenį, nes, sakė, mašina didelė, vietos bus.

Ieva siūlo čikagietę Ananą Jokubkienę. Baigta.

Paskirtu laiku sėdame į "čaiką" septyni mes, ir lekiame link garsiojo Panevėžio.

Pirmą kartą man teko atsisėsti į "čaiką," — bene patį geriausią tarybinį automobilį: tai erdvus, galingas, greitas, drūtas šis juodas padaras. Smagu ir saugu juo važiuoti, jei tik vairuotojas moka "jį suprasti." Man teko sėdėti šalia vairuotojo ir stebėti: jis "žino savo biznį." Tiesesniu, lygesniu keliu kai kur pavažiuoja taip, kad mašina šuoliuoja 120 kilometrų per valandą greičiu, ir tu visiškai nieko nejauti. Bet tokiuo greičiu vairuotojas paleidžia tik trumputėmis akimirkomis, gal tam, kad aš patirčiau mašinos jėgą ir jo paties sugebėjimą vairuoti.

Lekiame per Aukštaitiją saulėtąją dieną ir tave pirmiausia sužavi žaliuojantys kolūkiai, puikūs javai. Kai kada dar liūdina pravažiuojama "bakūžė samanota," bet tai retas dalykas. Puikų įspūdį daro baltuojančios mokyklos, kolūkių karvidės, didelės kiaulidės — naujos, neseniai statytos.

Justas mums nuolatos aiškina, supažindina su visokiomis gyvenvietėmis pakelėje ir atsčiau nuo kelio: Čia toks kaimas, čia toks miesčiukas, o ten, ana, kadaise buvęs toks ir kitoks dvaras. Matyt, J. Paleckiui čia gerai pažįstamas net kiekvienas valstiečio gyvenamasis namas.

Laiminga tauta, kai tokie vyrai stovi jos priešakyje!

Artėjame link Panevėžio, ir aš pradedu galvoti: ką žinau apie šį miestą? Taip, kadaise seniai Bostone man pasakojo apie Panevėžį iš jo kilę žmonės.

Antrojo pasaulinio karo metu apie Panevėžį daug ir smulkiai pasakodavo velionis Povilas Rotomskis. Čia jis mokėsi, čia jis veikė pogrindyje, kovojo prieš fašizmą; čia jis kalėjo smetoniniame kalėjime. Ir po jo mirties panevėžiečiai vieną miesto gatvę pavadino P. Rotomskio vardu.

Skaičiau apie šį miestą A. Dagelio parašytoje knygoje "Panevėžys." Skaičiau Lietuvos spaudoje vieną kitą straipsnį. Tai ir viskas.

—:—

Apžergęs Nevėžio upę miestas klesti.

Apie šią vingiuotą upę Maironis rašė:

Ten susimąstęs tamsus Nevėžis,
Kaip juosta, juosia žaliąsias pievas...

Panevėžys stovi derlingoje žemėje.

Atsimenu, kai mudu su Justinu Rugieniu 1959 m. m. vieną rudens vakarą šioje apylinkėje važinėjome.

Kiek tuomet mes kelyje aplenkėme didžiulių motorinių sunkvežimių.

—Gabena iš kolūkių cukrinius runkelius, — aiškino jis.—Atsiminkite, kad Panevėžyje veikia didelis cukraus fabrikas.

Miestas senas, jau buvęs žinomas XIV amžiuje, su puikiomis revoliucinėmis tradicijomis. A. Dagelis primena, kad 1831 metų sukilime Panevėžys "du kartus buvo patekęs į sukilėlių rankas."

II-ojo pasaulinio karo metu panevėžiečiai ryžtingai kovojo prieš fašistinius okupantus. Teko ir nukentėti: Panevėžyje buvo sušaudyta apie 18 tūkstančių žmonių, o visoje Panevėžio apskrityje — apie 26,000. Miestas buvo Tarybinės armijos išvaduotas 1944 m. liepos 22 d. Bėgdamos, hitlerinės govėdos padarė miestui didžiulių nuostolių.

Bet miestas jau seniai užgydė padarytas karo žaizdas. Atsistatė ir septynmyliais žingsniais žengia pirmyn.

"Čaika" sustojo pačiame miesto centre, ties Vykdomojo Komiteto rūmais. Pasitiko mus keletas vyrų, "miesto tėvų," nors toks pavadinimas jiems, iš tikrųjų, netinka, nes visi jauni. Kiekvienam Lietuvos mieste tu rasi tą patį: "miesto tėvai" — jauni, išmokslinti žmonės.

Panevėžiečiai didžiuojasi, kad jų mieste yra gyvenę kalbininkas Jonas Jablonskis, skulptorius Juozas Zikaras, latvių poetas Janis Rainis, rašytojas Konstantinas Jasiukaitis, rašytoja Gabrielė Petkevičaitė, poetė Salomėja Nėris, rašytojas Jonas Biliūnas. Panevėžyje gyveno, dirbo ir mirė daktaras Andrius Domaševičius, vienas socialdemokratų partijos Lietuvoje įkūrėjų. Per visą savo gyvenimą jis rėmė darbo žmonių judėjimą. Mirė A. Domaševičius 1935 metais, čia ir palaidotas, o 1965 metais visa Lietuva atžymėjo jo 100-ąjį gimtadienį.

Man sakė vienas panevėžietis, kad mieste palaidotas ir vyskupas K. Paltarokas, pirmasis aukštas Lietuvos katalikų dvasininkas, įsijungęs į taikos gynėjų gretas.

Miesto vadovai pasiūlė mums pavažiuoti ir pamatyti pramonės-fabrikų centrą. Deja, nebuvo laiko į juos užeiti, neigi iš arčiau susipažinti. Tiek galima priminti: Panevėžys smarkiai pramonėja. Kai paklausiau vieną miesto vadovų, kaip čia viskas vyksta, jis atsakė:

—Smarkiai lipame ant kulnų savo kaimynui!

Iš karto nesupratau, ką tai reiškia, bet greit susivokiau:

—Šiauliams?

—Taip, šypsodamasis atsakė vyras.—Panevėžys jau turi arti 60 tūkstančių gyventojų, ir vis auga!

Mes, vilniškiai, debatavome, ką darysime po mitingo-koncerto: grįšime į Vilnių, ar čia nakvosime. J. Paleckis sakė:

—Kaip jūs, amerikonai, nutarsite, taip bus gerai.

Užėjome į viešbutį, kuris buvo baigiamas remontuoti.

—Čia svečiams vietos užteks,—aiškino šeimininkai.—O kai sužinojo mūsų nutarimą, kad nenakvosime, tai nusiminė.

Čia praleisti naktį būtų buvę įdomu, bet mudu su Ieva buvome susitarę liepos 22-ąją vykti į Dzūkiją,—viena kliūtis. Kita: mano kairiajai rankai ėmė darytis bloga: išbėrė delną pūslėmis, kurios trūko ir kitos augo; ranka pradėjo tinti. Bet aš niekam nesakiau, kad nesugadinčiau nuotaikos, ranką slėpiau, dažniausiai laikydamas kišenėje. Galvojau, kai pasieksiu Druskininkus, jei nepraeis, šauksiuosi gydytojų pagalbos.

—:—

Vykome į mitingą, kurį šaukė naujuose Sporto rūmuose.

Šie rūmai—Panevėžio pažiba, tik neseniai baigti statyti; dar dažai neišdžiūvę. Pats fasadas ir visas Sporto rūmų frontonas daro žavėjantį įspūdį. Architektūra savita. Metusiam žvilgsnį ant priešakio, rūmai traukia tavo akį. Negalėčiau pasakyti, kas čia: modernizmas, konservatyvizmas, ar koks galas! Neturėjau laiko apie tai galvoti. Man gražu tai, kas gražu, kas traukia tavo akį, ir tu vis nori žiūrėti.

Kai mes įėjome į vidų, žemai radome visą eilę žmonių, laukiančių kopti į viršų, į estradą, nes tai veikėjai, kurie tam vakarui sudarys prezidiumą.

Didelė grupė ten jų buvo, tai vis žmonės — daugiausia jauni, — užsipelnę pagarbos — meno, kultūros, pramonės, žemės ūkio darbuotojai. Deja, nė vieno aš jų asmeniškai nepažinojau. O kai susipažinome, paskubomis užsirašyti jų pavardžių nesuspėjau. Buvo ten ir man pažįstamas vilnietis, Ks. Kairys, ministrų Tarybos Pirmininko Motiejaus Šumausko padėjėjas. Jis atvyko pranešimui padaryti.

Panevėžio Sporto rūmai man buvo kažkas nauja, netikėta. Kai pradėjau teirautis, kaip čia jie atsirado, Ks. Kairys aiškino:

—Nu, va kaip: Mes iš Ministrų Tarybos rašėme Panevėžio vadovams, patarėme, kad neskubėtų statyti, kad palauktų, kol mes baigsime Sporto rūmus statyti Vilniuje, bet kur tau! Neklausė. Statė, skubėdami. Na, ir ką dabar gali pasakyti? Nori nenori, turi jiems paploti...

Tai įdomus paaiškinimas.

Koks buvo šio mitingo tikslas?

Paminėti 25-metinę tarybinio gyvenimo sukaktį. Juk tai, kaip sakiau, liepos 21-oji. Lygiai prieš 25-erius metus, susirinkę į operos teatro salę Kaune, Liaudies seimo deputatai paskelbė Lietuvą socialistine respublika. Iš tikrųjų, šią dieną turėjo įvykti Dainų diena Vilniuje. Bet ji buvo liepos 17 d., šeštadienį, dėl to, kad vasara, darbymetis, kad nereikėtų tūkstančiams žmonių gaišti dirbamas dienas.

Čia radome ir ALDLD sekretorių Joną Grybą. Jis buvo atvykęs pas savo giminaitį viešnagėn, tad panevėžiečiai pakvietė jį ir į šį mitingą-koncertą.

Sėdint estradoje, buvo aiškiausiai matyti kiekvienas salėje žmogus. O jų telpa ten 3,000, ir kiekviena vietelė buvo užimta; net ir koridoriuose stovėjo žmonės. Sakė, kad daug nesutilpo.

Stebi žmogus publiką ir matai, kad ji ne vien tik iš jaunų — matai ir senesnio amžiaus. Panevėžiečiai, mat, žinomi kaip kovotojai prieš išnaudotojus, už savo ir kitų laisvę. Vyko čia liaudies — baudžiauninkų—kovos 1831 m. sukilime; kovojo panevėžiečiai 1863 metų revoliucijoje; kovojo prieš kaizerinius okupantus, kovojo už tarybinę santvarką 1919 metais; kovojo prieš hitlerinius okupantus. Tai kovingų tradicijų miestas!

Bet kalbėtojai, vietiniai ir svečiai, sakė kalbas, įskaitant J. Paleckį ir Ks. Kairį, ne apie tai, kas buvo, o apie dabartį, statybas, žemės ūkio reikalus ir kitus ūkinius ir politinius dalykus, liečiančius šią dieną ir rytojų. Man taip pat teko trumpai panevėžiečius pasveikinti pažangiųjų Amerikos lietuvių vardu.

Turiu priminti, nors tai gal ir neetiška, kai pirmininkas suminėjo mūsų keturių vardus, publika labai šiltai mus sutiko.

—:—

Po kalbų sekė meninė programa: dainavo vyrų choras, dainavo solistai. Publikoje maciau tėvų su mažais vaikais, ir per visą vakarą nė vienas vaikų nesuriko, nesukliudė. Visi laikėsi disciplinos, ko pas mus, amerikiečius, tokiuo atveju ne visada galima pamatyti.

Po mitingo-koncerto vykome į kitą salę vakarienės. Kai susėdome už stalų, stebiu ir negaliu atspėti, kas sėdi prieš mane? Galvoju taip ir kitaip, pagaliau susivokiu: Tai žymusis Panevėžio Dramos teatro režisierius **Juozas Miltinis,** švenčių proga gavęs Valstybinę premiją. J. Miltinio vardas gerai žinomas ne tik Lietuvoje, o ir visoje Tarybų šalyje.

J. Miltinis kadaise baigė Kauno dramos mokyklą, paskui studijavo Paryžiuje, ten, sakoma, vaidino ir keliuose Prancūzijos filmuose. Kai tik Lietuva tapo liaudies respublika, Panevėžyje buvo įkurtas Dramos teatras ir J. Miltinis pradėjo jam vadovauti. Jo vadovybėje buvo pastatyti tokie veikalai, kaip Šekspyro "Makbetas," Ibseno "Heda Habler," A. Vienuolio "Prieblanda," J. Avyžiaus "Kaimas kryžkelėje," ir daug, kitų.

J. Miltinis — aistringas Stanislavskio metodos pasekėjas; gal būt, ilgainiui, patiės J. Miltinio metodas pasiliks būsimoms aktorių kartoms pavyzdžiu. Atvyksta į Panevėžį daug žmonių iš kitų respublikų pamatyti Miltinio vadovaujamo teatro pastatymų. Ir aš dabar galvoju: jeigu Panevėžio Dramos teatras veiktų, jei ne jo atostogos, tai būtinai atvykčiau nors vieno pastatymo pamatyti.

Ir mudu pasikalbėjome, kiek galima tokia proga pasikalbėti, apie daug dalykų.

Buvo vėlu, kai pasakėme šiaurės Lietuvos sostinei sudie ir visi grįžome atgal į Vilnių.

Rytoj anksti mes vyksime į Dzūkiją,

Paveikslai iš Lietuvos

Lietuviškos lėlės; jas mėgsta ir užsienio turistai.

Šioje nuotraukoje matome du senus draugus ir varžovus. Kairėje—Anglijos sportininkas L. Devis. Tokio olimpiadoje laimėjęs aukso medalį šuolio į tolį varžybose. Dešinėje—lietuvis sportininkas Antanas Vaupšas iš Vilniaus, nuolatinis Deviso konkurentas šuolio į tolį sektoriuje. Vaupšas nuolotos pasiekia aukšto tarptautinio lygio rezultatus.

Rankinio varžybos naujoje Vilniaus statybininkų kultūros rūmų salėje.

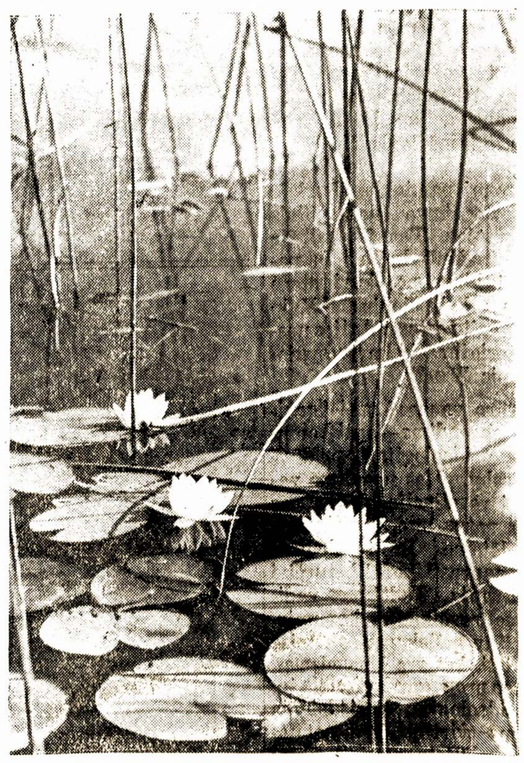

Vandens lelijos senamė ežere prie Kupiškio

Nauji leidiniai apie K. Donelaitį

Knygynuose pasirodė nauja "Vagos" leidyklos knyga "Kristijonas Donelaitis" — respublikos Mokslų akademijos Lietuvių kalbos ir literatūros instituto darbų "Literatūra ir kalba" septintasis tomas. Tai atskiras tematinis leidinys, kuriame išspausdinta medžiaga apie lietuvių literatūros klasiką Kristijoną Donelaitį, parengta ryšium su įžymiojo poeto gimimo 250-ųjų metinių jubiliejumi.

Minint lietuvių grožinės literatūros pradininko sukaktį, Lietuvos TSRS Mokslų akademijoje įvyko mokslinė konferencija. Lietuvių kalbos ir literatūros, Istorijos institutų, Vilniaus universiteto bei Pedagoginio instituto moksliniai darbuotojai joje skaitė eilę pranešimų, skirtų K. Donelaičio gyvenamojo meto visuomeninei, kultūrinei ir literatūrinei aplinkai nušviesti, poeto asmenybės bruožams išryškinti, probleminiams joliteratūrinio palikimo klausimams nagrinėti. Daugumą konferencijoje skaitytų pranešimų, kuriuos autoriai dar papildė bei išplėtė, ir įėjo į šį leidinį. Čia taip pat išspausdinti keli studijiniai straipsniai, parašyti specialiai šiam leidiniui.

Knygoje pateikta gausi archyvinė medžiaga — K. Donelaičio asmeniniai užrašai bei oficialūs raštai, ištraukos iš jo verstų tarnybinių knygų ir įvairių dokumentų. Pranešimų santraukos išspausdintos rusų kalba.

Dėmesį patraukia spalvingai išleista kita knyga — "Kristijono Donelaičio jubiliejiniai metai." Į leidinį jėjo medžiaga, susijusi su didžiojo poeto 250-ųjų gimimo metinių sukaktimi: oficialūs jubiliejaus dokumentai, pagrindinių iškilmių aprašymai, jose pasakytos kalbos ar jų ištraukos, pasisakymai apie K. Donelaitį spaudoje.

Leidinyje rašoma ne tik apie Lietuvoje įvykusias iškilmes, bet ir apie tai, kaip įžymiojo būrų dainiaus sukaktis buvo pažymėta Maskvoje, Leningrade, Kaliningrade, Lenkijoje, Vokietijos Demokratinėje Respublikoje, Jungtinėse Valstijose, Kanadoje.

Knyga gausiai iliustruota. Apžvelginis straipsnis ir iliustracijų sąrašas taip pat pateikti rusų, vokiečių ir anglų kalbomis.

E.

Afrika - didelis kontinentas

Afrika užima 12,500,000 kvadr. mylių plotą ir dabar turi apie 250 milijonų gyventojų. Didžiausios upės: Nilas, Zambezi, Niger ir Kongo. Aukščiausi kalnai Killimanjaro, kuris yra 19,300 pėdų, o Kenia—18,370 pėdų. Didžiausi ežerai Victoria, Tanganyka ir Nyassa. Victoria ežeras turi 27,000 kvadratinių mylių, tai toks, kaip Lietuva.

Sacharos dykumos dalina Afriką į šiaurinę ir pietinę, kaip klimato atžvilgiu, taip ir gyventojų. Pietinė dalis beveik išimtinai apgyventa negrų.

Afrika turtinga, kaip augmenija, gyvūnija, taip ir iškasamais turtais.

"Laisvės" b-vės dalininkų suvažiavimui sveikinimai

(Tąsa)

Miami, Fla.

Sveikinu jus draugai laisviečiai ir visus "Laisvės" suvažiavimo veikėjus šio meto veikloje. Iš visos širdies linkiu Jums geriausios sveikatos, ilgiausių gyvenimo metų, daug laimės ir džiaugsmo, giedrios nuotaikos, kantrybės ir pasiryžimo taikos darbuose. Tegu šie metai būna "Laisvei" geresni už visus praėjusius, laimingi, kultūringi. Tegu įsiviešpatauja mūsų planetoje teisinga tautų taika ir ramybė, laisvė ir laimė! Aš su jumis mintyse sykiu. Su giliausia pagarba, **Jonas Smalenskas**

Chicago, Ill.

Nuo Čikagiečių (per A. Jonikienę viso gauta $274) sekamai:

Joseph Budris	$100.00
Frances ir Nick Pakalniškiai	10.00
Frances ir William Norbut	10.00
Vincas Rudaitis	10.00
A. Waičiulionienė	5.00
D. ir J. Juzėnai	5.00
Alex Gable	5.00
E. ir A. Maziliauskai	5.00
J. ir V. Andruliai	5.00
Antoinette Tolish	5.00
Joe Nedvaras	5.00
J. ir E. Pauliukai	5.00
K. Sabutis	5.00
J. Mažeika	5.00
V. Vasys	5.00
L. ir J. Jonikai	5.00
M. Pliauskienė	5.00
A. Dočkienė	5.00
Antoinette Gerdus ir Motina	5.00
N. ir L. DeSchaaf	5.00
J. ir A. Grigai	5.00
M. ir J. Chesna	5.00
J. Staškus	5.00
W. ir J. Dorinai	5.00
B. Kirstukas	5.00
P. Dauderis	3.00
M. Mozura	2.00
Mildred Friberg	2.00
C. Yurgon	2.00
Ant. Katela	2.00
M. Butwell	2.00
A. ir A. Staškai	2.00
S. Tilvikas	2.00
J. Stulgis	2.00
J. M. Kaminskas	2.00
F. N. Berwiniečiai	2.00
Frank Lukas	2.00
Julia Casko	2.00

Po $1: John Stulgis, T. Dabulskis, J. P. Brass, M. Mekšrienė, B. Gelgotas, J. ir B. Gelgaudai, G. K. ir A. Budriai, V. ir A. Kelpšai, S. Sakalauskas, M. Andreikienė, K. Gurskienė, F. Kirka.

Paterson, N. J.

Sveikiname "Laisvės" B-vės dalininkų suvažiavimą, linkime, kad "Laisvė" gyvuotų taip ilgai, kaip ilgai bus galima išlaikyti technikiniai ir medžiaginiai. Čia randate mūsų aukas, $20. Draugiškai, **J. Bimba.** Aukojo:

J. ir S. Bimbai (hawthorniečiai)	$5.00
P. ir O. Dennis (cliftoniečiai)	5.00
F. ir F. Trainiai	5.00
J. C. Vargo Bitės	5.00

Rochester, N. Y.

Moterų Klubas sveikina "Laisvės" suvažiavimą su $10, V. Bullienė su $3. Sveikiname delegatus ir "L. įstaigos darbuotojus, linkėdamos geriausios sėkmės jūsų garbingame darbe. Lai suvažiavimas tiesia pagrindą "Laisvei" dar ilgai gyvuoti ir žygiuojančiai už pasaulinę taiką ir laisvę liaudžiai šviesti kelią, kaip iki šiol. Draugiškai, pirmininkė **Leukadija Bekešienė.**

Philadelphia, Pa.

"Laisvės" širdingi rėmėjai, iš skirtingų kolonijų, sveikina laisviečių suvažiavimą ir linki, kad delegatai nutiestų kelius, kad pažangiečių lietuvių laikraštis gyvuotų ilgus metus ir rodytų mums kelią už taiką ir šviesesnį rytojų. Šia proga siunčiame nedidelę dovanėlę $57. Draugiškai, J. A. Bekampis. Aukoja:

J. A. ir E. Bekampiai	$10.00
"Laisvės" skaitytojas	10.00
Uršulė Gužonienė Gloucester City, N. J.	5.00
Marijona Rainienė	5.00
E. Lietuvaitė	5.00
Ona Strolienė	5.00
Petronėlė Degutienė (Roxborough)	5.00
Benedikta Navalinskienė (Atlantic City, N. J.)	5.00
Pranas Riauba	3.00
Amelia Riaubienė	2.00

Po $1: Benedikta Pivariūnienė ir Veronika Fergis (Collingdale).

Philadelphia, Pa.

Sveikiname "Laisvės" B-vės dalininkų suvažiavimą ir visus delegatus. Auka $25 bus nuo **LLD 10 kp.**

(Tąsa 6 pusl.)

KRISLAI

(Tąsa iš 1-mo pusl.)

karį yra nudedami net penki liaudiečiai!

Na, ir tikėkite jūs tokiais skaičiais!

Jei taip būtų, tai karas būtų buvęs seniai baigtas, liaudiečiai būtų buvę visi išgaudyti ir sunaikinti. Tik atsiminkime, kad Pietų Vietnamo valdžia turi armiją iš 700,000 vyrų, o Amerika jau turi pasiuntus daugiau kaip 200,000. Jei taip sektųsi, kaip giriamasi, tai nebūtų reikėję jokios Honolulu konferencijos ir naujų sutarčių.

Kam taip Amerikos žmones apgaudinėti?!

—:—

Gražu ir džiugu, kad Tarybinis Taikos Gynimo Komitetas pagerbė įžymųjį lietuvių tautos poetą Justiną Marcinkevičių, suteikdamas jam garbės raštą už jo šauniąją poemą "Kraujas ir Pelenai." Nuoširdžiai sveikinu Justiną.

—:—

Pastebėjau, kad Lietuvoje buvo plačiai paminėtos rašytojo-dramaturgo Balio Sruogos 70-osios gimimo metinės.

Nors B. Sruoga mirė prieš 20 metų, bet jo kūryba niekados nebus pamiršta. Savo taurųjį sūnų lietuvių tauta visados prisimins.

-:- -:- -:-

Puikiai tebeatsimenu su Sruoga susitikimą Vilniuje rašytojų suruošotame pobūvyje. Gilų įspūdį šis susitikimas manyje paliko. Jis pasiūlė man, kad aš perskaityčiau jo naujai parašytos knygos "Dievų miškas" rankraštį.

Žinoma, su mielu noru sutikau taip padaryti. Perskaičiau ir paskui padariau vieną kitą pastabą. Man atrodo, sakiau, kad toje puikioje istorinėje knygoje apie baisiausius išgyvenimus nacių koncentracijos stovykloje, vietomis lyg ir pažeminančiai, lyg ir ciniškai piešiamos tos kai rios nelaimingos aukos, tie nelaimingi nužudymui pasmerkti žmonės.

Jis sakė veikalą dar kartą redaguosiąs, kai ką taisysiąs. Sakė, kad ir kiti draugai, kurie rankraštį skaitė, pastebėję, kaip ir aš, veikale cinizmo "grūdelių" ir pātarę juos pašalinti. Aišku, kad autorius tai padarė.

Reikia pabrėžti, kad "Dievų miškas" gal bus vienintėlė tos rūšies knyga, taip ryškiai nupiešianti ir pavaizduojanti hitlerinį pragarą koncentracijos stovykloje.

Karštos dėmės Mėnulyje

"Miręs" Mėnulis nėra toks jau negyvas. Po tarybinių astronomų prie tokios išvados prieina ir kitų šalių mokslininkai.

Labai kruopštūs Mėnulio paviršiaus tyrimai buvo atlikti Egipte 1964 m. gruodžio 19 d. mūsų palydovo užtemimo metu. Beveik dviejų metrų skersmens lęšiu pavyko stambiu mastu nufotografuoti užtemdyto Mėnulio paviršių.

Buvo surasta daugiau kaip 300 žymiai šiltesnių, o teisingiau — ne tokių šaltų, kaip aplinkiniai rajonai, sričių. Skirtumas siekia iki 48 laipsnių. Jo negalima paaiškinti netolygiu Mėnulio paviršiaus įkaitinimu Saulės spinduliais. Karštos vietos smulkiame Mėnulio žemėlapyje dar nebaigtos žymėti, todėl negalima kalbėti apie kokius nors jų pasiskirstymo dėsningumus. Tačiau. gal būt, neatsitiktinai didžiausias temperatūrų skirtumas aptiktas vieno Mėnulio kraterio viduje. Taigi, "dėmėtumo" priežastimi gali būti mūsų planetos palydovo vidaus šiluma.

Paryžius. — Prancūzijos Komunistų partija turi 460,000 narių.

San Francisco, Calif.

Malonūs svečiai

Sausio 31 d. aplankė mūsų gražuolį miestą labai malonūs svečiai. Tai Vytautas Zenkevičius ir jo maloni žmona Marytė. Anksčiau jie pora dienų lankėsi Los Angeles mieste. Tenaitiniai pažangieji lietuviai gavo progą su gerbiamais svečiais pasikalbėti.

Mūsų mieste taip pat jiems trumpai teko viešėti tik pora dienų. Tikrai labai apgailėtina, kad jiems ilgiau nebuvo progos pasižvalgyti po gamtos grožio pilną didžiąją Kaliforniją.

Ant greitųjų svečiams buvo surengta sueigėlė pas B. ir V. Sutkus su užkandžiais. Gerb. V. Zenkevičius buvo iškviestas pakalbėti Lietuvos klausime. Tikrai, visiškai neperdėdama pasakysiu, kad gerb. svečias savo gražia, turtinga ir įdomia kalba klausytojams taip širdingai apibūdino Lietuvos žmonių gyvenimą ir pasiekimus. Kalbėtojas sakė: Šiandien Lietuvoje pagrindinis siekimas yra mokslas, žmonių sveikata ir t. t. Svečias sakė iš baisaus karo sunaikintos Lietuvos šiandien kyla nauja ir nuostabiai graži ir turtinga Lietuva.

Jis kvietė visus, kam tik yra prieinama, vykti į Lietuvą į svečius ir ten pasižvalgyti savo paties akimis, pasigrožėti dabartiniais Lietuvos miestais, kur įvairi statyba nuostabiai auga, kur ežerai, miškai ir laukai, grožio pilni, žaliuoja, bujoja.

Gerb. svečias paliko mumyse didelį, neužmirštamą įspūdį. Tik, ot, buvo labai labai apgailėtina, kad kiekvienas Kalifornijoj gyvenantis pažangus lietuvis bei bendrai visi lietuvių kalba kalbantieji nepasinaudojo jo brandžia, įdomia kalba.

Ir Zenkevičiaus maloni žmona Marytė buvo iškviesta papasakoti apie Lietuvos moterų gyvenimą. Ji trumpai, įdomiai pakalbėjo apie Lietuvos moterų siekimus moksle ir kaip, pav., Lietuvos moterys šiandien yra aprūpinamos gimdymo laiku ir pan.

Mūsų visų vardu reiškiu širdingą padėkos žodį maloniems svečiams už atsilankymą ir įdomias kalbas. O Sutkams ačiū už vietą.

L—ma

New Yorkas. — Ant krūvos visokių atmatų rado Sharon (Sherry) Lewis, 22 metų amžiaus, lavoną. Ji —buvusio JAV senatoriaus podukra ir teatralio magnato Spyros Skouras giminaitė.

PRANEŠIMAI

ROCHESTER, N. Y.

Vasario 27 d. Gedimino Draugystė rengia pietus su specialiai skaniais valgiais ir kugeliu. Pradžia 1:30 p. m. Vieta 575 Joseph Ave. Visi lietuviai nuoširdžiai prašomi pribūti ir paremti šią draugystę. Jai parama reikalinga, kad galėtų dar ilgai gyvuoti. Nevalgykite pietų namie. Mes jūs lauksime.

Rengėjai (13-14)

LAWRENCE, MASS.

Svarbus susirinkimas įvyks š. m. Vasario-Feb. 19 d., 1:30 val. popiet, L. P. Klubo svetainėje, 41 Berkeley St.

Vis LLD 37 ir LDS 125 kuopų nariai pribūkite į susirinkimą ir užsimokėkite metinius mokesčius, nes jau laikas

Taipgi pakalbinkite ir savo draugus bei drauges ateiti ir įsirašyti.

Prašome visus narius pribūti laiku, tai greičiau susirinkimą užbaigsime.

LDS 125 kp. sekr. M. Milvidas
LLD 37 kp. sekr. S. Penkauskas
(12-13)

PHILADELPHIA, PA. & VICINITY

Help Wanted—Female

YOUNG WOMEN, with exp. in filling small jars with sliced meat or similar food products. This position requires fast movements of fingers and quick hand motion. State age and former employer for references. Salary $1.85 hr., with Blue Cross and Blue Shield and Life Ins. 4-midnight shift openings as well as Day shift. 7:30—4. Apply

BOX D-14, 724 Jefferson Bldg.
Phila., Pa. (10-16)

WOMAN of any active age for corset fitting in old estab. firm. Either exp. or serious learner. Adequate salary while training. Advances with exp. 40 hr., 5½ day week, no nites. Conv. to Reading RR or PTC. Apply HENRY SAUR CO., 515 N. 8th St. MA. 7-3400. (13-15)

BOOKKEEPER-TYPIST

With knowledge of payroll and tax forms.
1 girl office.
West Phila. vicinity.
Call between 8 & 6
TR. 7-4302.
(13-15)

COCTAIL WAITRESS

Over 21

Attractive. Experienced.

Call WA. 2-8543

(13-16)

TYPIST

Orders, some shorthand helpful. 37½ hour week. Phone Mr. Test, CE. 6-4600.
JOHN E. SJOSTROM CO.
1715 N. 10th St., Phila., Pa.
(13-15)

SEWING MACHINE OPERATORS

Experienced to work on gowns. All Union benefits. With good working conditions. Apply PAREE FROCKS, Broadway & Jefferson St. Camden, N. J.
(13-16)

HAIRDRESSER

3-5 years all around experienced.

Steady week-ends.

Call DE. 2-7220

(13-16)

WOMAN

To assist convalescent Woman 48 yrs. old.
Bed and Board, small salary
Call anytime.
SH. 7-2614
(13-14)

KEYPUNCH OPERATORS

Exp., near King Manor Station, Red Arrow Line. 2nd shift. Call 265-3820.
E. D. P. CORP. OF PA.
181 Boro Line Rd.
Bridgeport, Pa.
(13-15)

HELP WANTED MALE

WELDER

For Heli-Arc Welding.

Call C. Logana

GA. 5-6300

(13 -17)

MALE or FEMALE

SAMPLE HAND

Part time.

Men's Clothing.

Call WA. 5-6876

(12-14)

MISCELLANEOUS

PERSONS

intrested in buying used clothing to sell on limited inventory

call BA. 6-0260

(13-14)

MERGINA MIRĖ NUO NARKOTINIŲ NUODŲ

New Yorkas. — Areštuotas ir tik po $10,000 kaucijos paleistas Robertas Fiede, kurio automobilio kompartamente buvo rasta negyva mergina C. Crenshow, 19 metų amžiaus.

Jis sako, kad ji mirė nuo narkotinių nuodų, kuriuos jie abudu vartojo,

Jei Tamsta negali gauti Laisvei naujo skaitytojo, tai nors stambesnę auką paremk

PHILADELPHIA, PA. & VICINITY

HELP WANTED FEMALE

WEAVERS

Experienced or learners on haircloth. 2nd shift.
Pleasant working conditions.
Apply—
Hunter Mills, 1424 N. Howard St., 3rd wl., 7 AM to 3:30 PM. (8-14)

HOUSEKEEPER

Over 40, experienced in handling babies. Full charge of 3 young girls. Mother is medical student. Excellent salary. Sleep in or out.
Call VI. 3-8210 after 8 P. M.
(11-13)

OPERATORS

Experienced only. Apply if thoroughly experienced on single needle machine. Pleasant working conditions. Centrally located. Apply—
GAY SPORTSWEAR, 919 Walnut St.
(11-13)

LAMP SHADE SEWER

Experienced only for Custom shop. Must do fine hand-pleated shades, and also all types of shades.
Call—
LO.4-0578 between 10-4 P. M.
(11-15)

HOUSEWORK

Light, plain cooking.
6 children.
Sleep in few nights.
Experienced and references.
Call TU. 6-6191
(12-15)

WEAVERS

Experienced or learners on haircloth. 2nd shift.

Pleasant working conditions.
Apply—
Hunter Mills, 1424 N. Howard St., 3rd fl., 7 AM to 3:30 PM. (12-18)

WAITRESS

Part time. 4-8 Monday-Friday. No Saturday or Sunday. Experienced only. Apply 2100 Spring, 1 block South of Parkway on 21st St. No phone calls accepted.
(12-14)

ELECTRICIAN

For local Contractor.

Must be fully experienced in all types of work.
Paid holidays.
Call—MI. 9- 4052
(12-15)

OPERATORS. Tailors and learners. Single needle, men's vests. Good paying, steady jobs available. Modern plant — top earnings and all union benefits. Apply all week.
BERSHAN CLOTHES
8 DeKalb St., Norristown, Pa.
(12-14)

WOMAN

Full time—Tues. and Thurs. off. Live in on week ends. Care of 4 children (5, 3, twins 1 yr.) Gen. housepwork. References. (Downingtown area)
363-7672
(12-15)

WAITRESS

Fountain experience.
Night work.
Apply in person after 2 P. M.
Coffee Shop, 2601 Parkway
No Phone Calls.
(12-13)

WOMAN

Experienced for counter work for Drug Store. Lunch Fountain. 5 days a week. Mon. to Fri. 12 to 4. Steady work. Apply to
MAXWELL DRUGS,
884 Main St., Darby, Pa.
(12-13)

OPERATOR. Exp. on Merrow or mers to work on shirts. Plenty of work. Good pay, excellent work-Good piece-work rates. ROBERT BRUCE, INC., "C" & Westmoreland Sts. An equal opportunity employer.
(12-14)

HAIRDRESSER

An all round operator for good clientele.
1 yr. min. exp. necessary
LOUIS FRENCH HAIRDRESSER
Ambler, Pa. MI. 6-1836
(12-15)

OPERATORS. Exp. Merrow Hemmers to work on shirts. Plenty of work. Good pay, excellent working conditions. ROBERT BRUCE. INC., "C" & Westmoreland Sts. An equal opportunity employer.
(12-14)

OPERATORS

Exp. on Union Special double needle machines to work on sportswear. Steady work. Good piece worrk rates. ROBERT BRUCE, INC., "C" & Westmoreland Sts. An equal opportunity employer. (12-14)

HELP WANTED MALE

MAINTENANCE MECHANIC.

Industrial laundry in W. Phila. requires mechanic with stationary engineer's license.

Mr. Burks. — BA. 5-5600
(12-15)

ELETRICIAN

Old Work Electrician

Steady work in Suburbs.

TU. 4-5847

(12-15)

WORKERS

Starting $1.65 per hour.
Increase rate after 30 days.
Vacation, good conditions. Apply:
HOWARD REFIGERATOR CO.
Grant Ave. & Blue Grass Rd.
Philadelphia, Pa.
(12-14)

BAKER

1st hand, cake or sweet dough man. Steady employment. Mod. Plant. Excellent working conditions. Good wages, Vacation. Apply in person.
IDEAL BAKERY, 5 So. 3rd Street.
Phone 609-561-0544, Hammonton N. J. (11-14)

AUTO BODY MEN

Experienced on wreck work, high wages. Also Auto Painters.
Call George Faulkner.
LYNN AUTO BODY
Oreland, Pa.
(12-14)

AUTO MECHANIC

With own tools for general repair shop. Opportunity to learn auto.

Air-Cond.
Pleasant working conditions.
WO. 4-3226 or ST. 4-1347.
(12-14)

CARPENTER

1st class.

Must have experience.
Non-Union.

MA. 6- 5968
(12-14)

AUTO BODY & Fender, combination.
Must be capable of producing quality work. Must have own tools.
Excellent hourly rate.
DELTA BODY CO.
HO. 8-9191
(12-15)

SHEETROCKERS

TAPERS AND FINISHERS

All Winter work.

Experienced only.
MI. 6-4942 after 6 PM.
(12-15)

MEN (2)

For Gasoline Service Station.

Day Work.

Must have mechanical experience.
CL. 9-9132
(12-13)

JANITOR

Must have driver's License.

Paid vacation and Holidays.

Must have references.
Call OL. 9-1809.
(10-13)

AUTO BODY MEN

Experienced on wreck work.
High wages. Also Auto Painter.
Call George Faulkner
Lynn Auto Body, Oreland, Pa.
TU. 4-9088
(11-13)

REPAIR MACHINERY MAN.

Individual with exp. in maintaining and repairing small machinery such as sewing machine. For details contact Mr. Davis. EV. 6-2333
Mon. thru' Fri. 9 to 5.
(13-14)

MANAGER. Self Service Restaurant on Sproule Rd., Marple Twp. Seeking a young capable personable man to train for night Manager with bright prospect for promotion to Manager. Attractive salary, plus commission. Phone MO. 4-7718.
(13-16)

DISHWASHER

For College dining hall. Saga food service. St. Charles Seminary. City Line & Lancaster Ave., convenient to E. Bus, or call MO. 4-5335.
(13-15)

AUTO BODY & FENDER MAN

1st Class. Apply at once.

908 N. 3rd St. or call

MA. 7-1236

(13-15)

SVEIKINIMAI

(Tąsa 5-me pusl.)

Taipgi sveikina J. Stasiukaitis su $15, linkėdamas sėkmės, geros sveikatos visiems dalyviams suvažiavime. Draugiškai, **J. Stasiukaitis.**

Great Neck, N. Y.

Sveikiname "Laisvės" B-vės dalininkų suvažiavimą ir linkiime, kad būtų sėkmingas—našus gerais tarimais dėl sustiprinimo ir palaikymo laikraščio. Su sveikinimu siunčiame nors mažą dovaną, $40. Draugiškai, **P. Bečis.** Aukojo:

B. Kutkus	$5.00
J. Kupčinskas	5.00
S. Shulin	5.00
M. Adomonis	5.00
P. Bečis	5.00
J. Kaulinis, Huntington	5.00
F. Klaston	5.00
M. Hacinkevičia	3.00
M. Virbickas	2.00

Flushing, N. Y.

Sveikinu "Laisvės" suvažiavimą su dovana $10, prisiminimui mano mylimo gyvenmo draugo Vincento Kazlausko, nes jis mane supažindino su "Laisve" ir sakė: —nepamiršk jos niekados. **Anna Kazlauskienė.**

Ozone Park, N. Y.

New Yorko Lietuvių Moterų Klubas sveikina "Laisvės" suvažiavimą su $25, ir linki "Laisvei" ilgiausių metų. **M. Juškienė.**

Ozone Park, N. Y.

New Yorko Aido choras sveikina "Laisvės" B-vės suvažiavimą, linki daug sėkmės ir gerų ilgų metų laikraščiui "Laisvei". Draugiškai, **Ona Kazlauskienė,** Aido choro atstovė suvažiavime.

Grand Rapids, Mich.

Sveikiname "Laisvės" suvažiavimą, linkime daug gero ir stiprybės kovoje už taiką. Čia randate $6 nuo **O. Daukšienės** ir $5 nuo **P. V. A. Gasparų.**

Brockton, Mass.

Sveikiname "Laisvės' šėrininkų suvažiavimą', linkime geros sėkmės svarstyti "Laisvės" spaudos visokius reikalus, kad būtu naudingi darbo žmonėms. Taipgi linkime laikraščiui "Laisvei" gyvuoti dar daug metų. Čia randate $38. Draugiškai, **Geo. Shimaitis.** Aukojo:

Konstancija Kalvelienė	$10.00
George Shimaitis	10.00
F. K. Čereškai	5.00
Marijona Gutauskienė	5.00
John Grigas	2.00
Frank Kaulakis	2.00
Frank Markevičius	2.00
John Vaitiekunas	2.00

Brooklyn, N. Y.

Sveikiname "Laisvės" B-vės dalininkų suvažiavima, linkėdami geriausio pasisekimo. Čia randate auką $5. Draugiškai, **J.** ir **E. Kasmočiai.**

Chicago, Ill.

Sveikinu "Laisvės" B-vės šėrininkų suvažiavimą ir linkiu pravesti konstruktyves diskusijas ir naudingus nutarimus visokeriopui sustiprinimui mūsų visų mylimo laikraščio "Laisvės' !

Taipgi linkiu geriausios sveikatos ir ištvermės visam "Laisvės" kolektyvui, bendradarbiams, skaitytojams ir rėmėjams. Lai gyvuoja "Laisvė" ilgiausius metus!.. Tą garsų šūkį paremiu su $25, kad būtu mano žodžiai netušti ir konstruktyvūs. "Laisvės mylėtojas ir senas skaitytojas, **Vladas Dubendris (Veshys).**

Miami, Fla.

Čia rasite čekį sumoje $100, tai mūsų **LLD 75 kp.** sveikinimas. Linkimue suvažiavimui daug sėkmės, o mūsų mylimam laikraščiui "Laisvei" daug, daug metų gyvuoti. Nors suvėluotai prisiųsta, bet geriau negu visai ne. **Millie Kancerienė,** ižd.

Montreal, Canada

Gerbiami Suvažiavimo Dalyviai! Varde **Montrealo L.L.D.** kuopos sveikinu šį suvažiavimą ir siunčiu kuklią dovanėlę—$15 dėl "Laisvės", kuri visą gyvenimą gynė darbo žmonių reikalus, teikė teisingas žinias ir apšvietą ir kovojo už taiką. Lai gyvuoja "Laisvė" dar ilgai ilgai! Su draugiškais linkėjimais, **L. Kisielis,** fin. sekr.

Nuo kitų gauta sekamai:

P. Valaitis, Brooklyn, N. Y.	$50.00
Ignas Sutkus, Brooklyn, N. Y.	25.00
K. ir V. Milenkevičiai, Brooklyn, N. Y.	25.00
G. ir S. Stasiukaičiai, Cliffside Park, N. J.	25.00
Jonas, Jr., Brooklyn, N. Y.	25.00
J. P. iš K.	25.00
Bronė ir Walteris Keršuliai, Brooklyn, N. Y.	25.00
M. ir O. Stakoff, Brooklyn, N. Y.	20.00
W. Baltrušaitis, Brooklyn, N. Y.	15.00
Ona Titanienė, Woodhaven, N. Y.	10.00
Philip Kunz, Brooklyn, N. Y.	10.00
Sophie Petkus, Brooklyn, N. Y.	10.00
J. ir R. Laukaičiai, Maspeth, N. Y.	10.00
St. Večkys, Woodhaven, N. Y.	10.00
Nelliie ir Paul Ventai, Forest Hills, N. Y.	10.00
Valys ir Vera Bunkai, Jamaica, N. Y.	10.00
Anna Phillipse, Stamford, Conn.	10.00
Amelia ir Walter Juškevičiai, Stamford, Conn.	10.00
Frank Varaška, Woodhaven, N. Y.	10.00
LLD 1-ma kuopa, Brooklyn, N. Y.	10.00
Albina Mikalaus, Ozone Park, N. Y.	10.00
LDS 13 kp. (per M. Jakštienę), Rich. Hill, NY	10.00
V. ir O. Čepuliai, Brooklyn, N. Y.	10.00
Motiejus Klimas, Ramsey, N. J.	10.00
S. Sasna, Brooklyn, N. Y.	10.00
"Superis' iš Forest Hills, N. Y.	10.00
Elena Jeskevičiūtė, Whitestone, L. I.	10.00
Carl Bender, Brooklyn, N. Y.	5.00
Judita Sadauskienė, Mt. Sinai, N. Y.	5.00
P. Bieliauskas, Richmond Hill, N. Y.	5.00
Maspethietė	5.00
P. Gustaitis, Woodhaven, N. Y.	5.00
J. Stanelis, Short Hills, N. J.	5.00
V. ir V. Venskūnai, Brooklyn, N. Y.	5.00
J. ir O. Kalvaičiai, Brooklyn, N. Y.	5.00
K. K., Brooklyn, N. Y.	5.00
LDS 46 kp. (per J. Jušką), Brooklyn, N. Y.	5.00
LLD 24 kp. (per J. Jušką), Brooklyn, N. Y.	5.00
Mary Tamalis, Flushing, L. I.	5.00
Jonas Petkus, New Haven, Conn.	5.00
Frank Vaitkus, Jamaica, N. Y.	5.00
Brooklyno muzikantas	5.00
Jonas Grybas, Richmond Hill, N. Y.	5.00
Suzana Kazokytė, Frackville, Pa.	5.00
A. ir D. Veličkai, Albertson, N. Y.	5.00
M. ir M. Jakščiai, Richmond Hill, N. Y.	5.00
P. Babarskas, Hollis, N. Y.	5.00
D. Galinauskas, Queens Village, N. Y.	5.00
Jurgis Bernota, Woodhaven, N. Y.	5.00
A. Misevičius, Jamaica, N. Y.	5.00
G. Danilevičienė, Brooklyn, N. Y.	5.00
K. Petrikienė, Rocky Point, N. Y.	5.00
Julia Šimkienė, Brooklyn, N. Y.	5.00
George Waresonas, Brooklyn, N. Y.	5.00
M. Kreivėnienė, Brooklyn, N. Y.	5.00
Geo. Žebrys, Cleveland, Ohio	5.00
F. ir D. Mažiliai, Brooklyn, N. Y.	5.00
Brooklyno Juozas	5.00
Ignas Bečis, Union, N. J.	5.00
V. ir A. Nevinskai, Kew Gardens, N. Y.	5.00
Antanas Balčiūnas, Richmond Hill, N. Y.	5.00
P. Višniauskas, Brooklyn, N. Y.	5.00
Kl. Briedis, Brooklyn, N. Y.	4.00
O. Dobinienė, Brooklyn, N. Y.	3.00
E. Sungailienė, Brooklyn, N. Y.	3.00
Frank Zavis, Bethlehem, Pa.	3.00
A. ir J. Bakūnai, Cliffside Park, N. J.	2.00
Mylda Žukas, Elizabeth, N. J.	2.00
Walter Žukas, Elizabeth, N. J.	2.00
Helen Žukas, Binghamton, N. Y.	2.00
K. Keptainis, Brooklyn, N. Y.	2.00

Po $1: G. Evans, E. Setaucket, L. I.; K. Derenčius, Cliffside Park, N. J.; P. Zeikus, Brooklyn, N. Y.

Viso dovaninių sveikinimų gauta $3,586.00. Tai didelis ačiu visiems viršminėtiems mūsų geriesiems prieteliams, kurie taip gražiai remia mūsų spaudą. Jūsų parama labai aukštai įvertiname. Dar sykį—Ačiū!

"Laisvės" Administracija

(Užbaiga)

Geo. Nalivaikos laiškas

(Rašytas Pr. Bukniui)
Sausio 6. 1966 m.
Staten Island, N. Y.

Aš nuo 8 d. liepos esu Staten Islando **Sea View Hospitaly.** Tai yra ligoninė ir namas, kuriame gyvenu. Žemutiniuose kambariuose, kurių yra apie šimtą, gyvena tie žmonės, kurių kojos silpnos ir jau negali aukščiau užeiti. Yra ir bekojų; kiti dar su kojomis, bet jau vežimukais važinėja, treti šiaip taip vaikšto pasiremdami lazdomis. Visi seni žmonės ir visokių rasių. Mulatų nėra.

Prie mano stalo valgis griežtai dietiškas ir sausas. Jokių pridedamų riebalų nėra, — turiu minty padažą ("greivę"). Kavą duoda be cukraus. Suprantama, visoki saldumynai draudžiami naudoti. Mes skaitomi diabetikais.

Prie Sea View ligoninės priklauso 45 atskiri namai. Juose yra 912 lovų. Čia yra mokančių po $23 į dieną, bet jie gauna privatų patarnavimą.

Iš mano pensijos čekių ligoninė pasiima $126.50 mėnesiui.

Mano tris priekinius dantis išlupo laukan. Dabar mieruoja burną, gal duos dirbtinius, nes viršutinė linija tuščia.

Porą savaičių kas rytą davė insulino adatą; dabar jau ne. Prieš valgį duoda piles.

Gruodžio 10 d. buvo nuvežę pas metaboliką; jis, peržiūrėjęs visą užrašą, pasakė: "You are doing very nice. Come back after two months." Vasario 4 d. vėl pasakė "after 2 months"! vėliau gal bus vėl "after 2 months."

Jei man reikės išbūti 4 mėnesius po ligoninės priežiūra, tai pabaigęs tą laiką prašysiu, kad mane paleistų namo.

Čia įdedu penkinę. Prisiųskite man "Laisvę," nes nieko nežinau, kas dedasi lietuviškame pasaulyje.

George Nalivaika
Sea View Hosp.
Home Sect. A2
Staten Island, N. Y.

New Yorkas. — Jėzuitai iš Fordham universiteto stoja už reformavimą New Yorko valstijos divorsų įstatymo.

Gus Hall kalbės apie JAV Komunistų partijos naują programą

Angliškasis darbininkų laikraštis "The Worker" praneša, kad š. m. vasario 25 d., penktadienį, ruošiamas masinis mitingas jo, laikraščio, 32-osioms gyvavimo metinėms paminėti. Mitinge įdomiausias numeris, tačiau, bus tas: Komunistų partijos vadovas Gus Hall kalbės apie naują JAV Komunistų Partijos programa, pateiks jos projektą.

Kaip žinia, JAV Komunistų partija ruošiasi suvažiavimui, kuriame žada priimti naują programą, pagal kurią partija darbuosis.

Gus Hall — moka populiariai ir įdomiai net ir "labai sunkius" dalykus dėstyti, aiškinti. Taigi daugelis niujorkiečių nekantriai laukia šio mitingo.

Vieta: Riverside Plaza, 253 West 73rd St., Manhattane. Įėjimas—99 c. Jaunimui—50 c. Mitingo pradžia: 7:30 v .v.

Tikietus galima gauti iš anksto Jefferson Bookshop (knygyne), 100 E. 16th St., arba Rengimo Komitete, 23 West 26th St., Manhattane.

Ns

Negrų istorijos savaitė

Per pastaruosius keletius metus Niujorke — tarp vasario 12 ir 33 dd.—skelbiama Negrų istorijos savaitė.

Kodėl tarp 12 ir 22 dienų? Todėl, kad vasario 12 d. gimė A. Lincolnas, o vasario 22 d. — George Washingtonas.

Šiemet taip pat negrai ir baltieji, kuriems rūpi suprasti mūsų šalies istoriją, kuriems rūpi giliau pažinti kovas už pilietines teises ir žmogiškas laisves, taip pat šia savaite domisi, daugiau studijuoja t. y. negrų problemas, ir tt.

Angliškasis laikraštis "The Worker" (vas. 13 d. laidoje) turi visą eilę svarbių straipsnių Negrų istorijos temomis.

Ns.

Iš LLD 185 kuopos susirinkimo

Kuopos susirinkime vasario 8 d. nedaug narių dalyvavo, bet daug gerų nutarimų padarėme ir juos turime būtinai įvykdyti. Kuopos valdybos perrinkimas įvyks tada, kada susirinks daugiau narių.

Kovo 20 d. kuopa suruoš pietus ir filmų rodymą, tam tikslui išrinkta komisija: Venskūnas, Zajankauskas, Mikalaus, Briedienė ir Grybas.

Dienraščio "Vilnies" bazaro komisija prisiuntė blanką parinkimui aukų pinigais bei daiktais. Atrodo, kad "Vilnis" gaus iš ozonparkiečių nemažą auką, nes kuopos mažam susirinkime nariai sudėjo keliolika dolerių pinigais ir davė pažadėjimų daiktais.

"Vilnies" bazaras įvyks balandžio 22-23 dienomis.

Skaitytas laiškas iš Čikagos nuo Priešfašistinės Veiklos Lietuviu Komiteto pirmininko B. F. Kubiliaus su padėka už $25 auką.

LLD Centro sekr. J. Grybas raportavo, kad knygos "Lithania Past and Present" pirmoji laida išsibaigė. Antroji laida jau gauta. Knygos platinimui turime Ievos Mizarienės parašytos knygos **"Jaudinantys susitikimai"** nebuvo gauta pakankamai. Tad Grybas prašo narių, kurie jau perskaitė, kad sugrąžintų į Centrą, kad būtų galima duoti tiems nariams, kuriems knygos pritrūko.

Kuopos nariai duokles gerai užsimoka. Jau daug narių užsimokėjo už šiuos metus. Gerai daro, kad užsimoka iš pradžios metų ir be paraginimo.

Sekantis kp. susirinkimas įvyks kovo 8 d. Visi kuopos nariai prašomi dalyvauti.

C. N.

New Yorkas. — Baigėsi 300 autobusų vairuotojų ir mechanikų streikas prieš Bee Line Co. Streikas tęsėsi 8 dienas, ir darbininkai dalinai laimėjo.

Padėka "Laisvės" banketo darbininkams

Vasario 6 d. įvyko "Laisvės" bendrovės konvencijinis banketas, kuris labai gražiai pavyko. Nepaisant šalto oro, susirinko daug svečių ir buvo linksmas pobūvis.

Banketo darbininkai puikiai pravedė visą banketo paruošimą. Gaspadinės buvo: **K. Čeikauskienė** ir **J. Lazauskienė.** Jiedvi sunkiai dirbo net per tris dienas ir paruošė puikią vakarienę. Svečiai buvo pasitenkinę gera vakariene ir draugiška vakaro nuotaika.

Prie stalų aptarnavimo dirbo Nellie Ventienė, Vera Bunkienė, Ieva Mizarienė ir Nastė Buknienė. Iš vyrų pasidarbavo G. Varisonas, A. Nevinskas, P. Venta, J. Lazauskas ir G. Diržuvaitis. M. Stakovas pardavinėjo banketo bilietus.

Širdingai dėkojame gaspadinėms ir kitiems banketo darbininkams už puikiai atliktą darbą. Taipgi dėkojame visiems atsilankiusiems į banketą.

"Laisvės" Administracija

Koncertas - susitikimas

Sekmadienį, kovo 6-tą, įvyks labai mišrus, įdomus koncertas Town Hall, 113 West 43rd St., New Yorke (netoli Times Square). Pradžia lygiai 2 val. dieną. Rengia Amerikinis komitetas.

Programoje išstos:

Profesorė Louise Pettibone Smith,

Dvasiškis Lee H. Ball,

Karl Marzani,

Viešnios artistės: Gvendolyn Belle ir Vine Burrows.

Girdėsime - matysime baltarusių, lietuvių, rusų, ispanų, ukrainiečių dainas ir šokius.

Tikietai po $1 ir $2. visos vietos rezervuotos. Juos galima gauti pas lietuvius arba Amerikinio Komiteto raštinėj, 49 E. 21 St., Room 405, New Yorke.

Svarbu tikietus iš anksto isigyti pas lietuvius. Parodykime, kad ir mes darbuojamės šiam visų reikalui.

Kvieslys

Kovo aštuntosios minėjimas

Niujorko Moterų Klubo narės dės visas pastangas, kad šiais metais minėjimas Kovo Aštuntosios būtų žingeidus. Minėjimas įvyks kovo 13 d., 3 val. po pietų, Laisvės svetainėje. Bus meninė porograma, trumpos kalbos, vaišės. Tikrai gražiai praleisime popietę.

Pirmininkė

KLUBIETĖMS

Trečiadienį, vasario 16 d., 7:30 val. vakaro, būkime visos Laisvės svetainėje, kur įvyks Niujorko Lietuvių Moterų Klubo susirinkimas. Iki pasimatymo mitinge!

Valdyba.

Prašome vasario 27 popietę pasitaupyti matymui spalvotų paveikslų "slides" Laisvės salėje. —LLD 1 kp.

TAI GERAI IŠPRAUSĖ NIUJORKĄ!

Praėjusi sekmadienį per visą dienelę, net ir nakti, Niujorke pylė lietus — skalsus, smarkus! Visą sniegą nuleido, gatves išplovė, kai kurias gatves, beje, gerokai paplukdė. Gatvėse daug duobių pridarė — naktį pavojinga kai kuriomis gatvėmis mašina važiuoti.

Šis lietus į Niujorko miesto vandens rezervuarus pridėjo ekstra vieną bilijoną galionų.

Dabar oro pranašai sako, kad greit galime turėti daugiau sniego.

SAKO, SUDEGĖ BAŠNYTINĖ LIETUVIŲ MOKYKLA

Vasario 14 d. anksti radijas paskelbė, kad naktį įvyko gaisras lietuviškos parapijos mokykloje, Brooklyne, ir viskas sudegė. Mokykla randasi palei Apreiškimo bažnyčią (kun. Pakalnis klebonas) Brooklyne, Williamsburgo rajone — North Sidėje.

Smulkių žinių neturime.

FILMAI

Artkino announces that it has made arrangements with the **Regency Theatre** located on Broadway and 67th St., two blocks north of Lincoln Center, to play first-run Russian films.

The first Russian film, which will open Saturday, February 19, consists of the 1965 Moscow Film Festival Prize Winning Program, entitled **Father of a Soldier** and **Ballad of Love. Father of a Soldier,** a drama rich in humor and emotion, won "Best Actor's Award" for iss star, Sergo Zakariadze.

The added attraction, **A Ballad of Love,** is also a first prize winner, having been awarded the Gold Prize as the best of 114 entries in the Moscow Film Festival. This film of rare beauty stars Victoria Fyodorova, the daughter of Zoya Fyodorova, who will be remembered here as "The Girl from Leningrad."

Both pictures are spoken in Russian and have English sub-titles.

REIKALAVIMAI

HOUSEKEEPER WANTED
To live in. Do housework for bachelor. Age not over 60. References required. For further information please write to: G. R. Lodge House, 12 West Avenue, N., Hamilton, Ont., Canada.

(13-14)